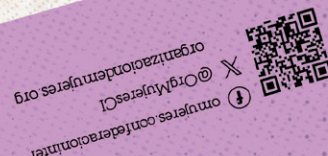

Organização de Mulheres de STTs interstidncia | o.mujeres@stts.es
ELABORA E EDITA:
COLABORAN:
la Blanco Esquivias, Comba Campol Cerezo, Feli Casas Alfonsn, Ines
el, Juereza Eylla Daniz Naranjo, Garid De Santiago Reioy, Josepina

Tempo de mulheres,
mulheres no tempo

2026

MUJERES
ACTIVISTAS

MULLERES ACTIVISTAS | PIONEIRAS

CONCEPCIÓN ARENAL

"Tal é a situación da muller: abertos todos os camiños do sentimento, pechados todos os da intelixencia"

larazon.es/cultura

MARY WOLLSTONECRAFT

"Non desexo que as mulleres teñan poder sobre os homes, senón sobre elas mesmas"

educacion.chihuahua.gob.mx

CHRISTINE DE PIZÁN

"Se as mulleres quedaban relegadas ás catro paredes domésticas e non recibían educación, como podían aspirar aos logros que acadaban os homes?"

nationalgeographic.com.es

CARMEN DE BURGOS SEGUÍ

"Carmen de Burgos, a voz pioneira do feminismo en España"

nationalgeographic.com.es

XANEIRO 2026

Luns	Martes	Mércores	Xoves	Venres	Sábado	Domingo
			1 1977 Leonor Taboada publica a 1ª edición de "Cuaderno Feminista. Introducción al Self Help".	2 2022 Apróbase en Caliza o primeiro protocolo de actuación sobre delitos sexuais, dirixido pola maxistrada galeguista e feminista Ana López-Suevos.	3 2003 Nace Greta T.E. Thunberg, Estocolmo. Activista ambiental. 1973 Nace Sooo López xornalista gaditana, vogal de igualdade da APC.	4 1956 Nace Evelia Déniz Naranjo en Las Palmas. Sindicalista do STEC-IC 2022 Nace Lucía Carrillo, Burgos, acumula varias marcas de velocidade.
5 1937 Falece Catalina Flaquer (Menorca). Foi activista política, encarcerada e torturada. 1937 falece Antónia Pascual (Menorca) militante comunista.	6 1921 Nace Marianne Grunberg-Manago, San Petersburgo. Descubriu a ARN-pollimerasa xunto a Severo Ochoa.	7 1951 Nace Nanina Santos. A primeira responsable do Movemento Comunista de Galicia. 1900 Nace León Mª de la Piedad docente e directora da Fundación Sierra-Pamblay.	8 1949 En Santiago de Chile celébrase a cerimonia de promulgación da lei que concede o voto ás mulleres.	9 1959 Nace Rigoberta Menchú Tum. Líder indíxena e activista guatemalteca defensora dos dereitos humanos. 1906 Nace Simone de Beauvoir, París. Foi unha destacada activista feminista.	10 1983 A Revista Andaina, publicación do movemento feminista de Galicia escrita integralmente en galego, publica o seu primeiro número.	11 1948 Nace Mª Isabel del Val en Valladolid. Catedrática de Historia medieval especialista en historia das mulleres.
12 1956 Nace Marie Catherine Colvin. Foi toda unha lenda do xornalismo británico.	13 1911 Nace Carmen Caballero Camarillo. Foi profesora, política e activista mexicana a prol dos dereitos das mulleres.	14 Desde 2019, Rocío Asunción López traballa como Xefa de Coordinación de Violencia de Xénero de Castela e León.	15 1936 Créase a "Fundación Mujeres Libres", organización anarquista feminista.	16 1958 Falece Sofía Guadalupe Casanova. Foi a primeira española en converterse en correspondente de guerra.	17 1996 Falece Barbara Charline. Foi avogada, educadora e política estadounidense. Líder do Movemento polos dereitos civís.	18 1891 Nace Fidela Remon i Soler, Barcelona. Defensora da muller traballadora e política.
19 1919 Nace Palmira San Juan Barbero (Zamora). Activista política e vítima da represión franquista.	20 1930 Nace Ana Sirgo Suárez en Lada, Asturias. Emblema da loita obreira e antifascista.	21 1923 Nace Lola Flores, coñecida como "A Faraona", en Jerez de la Frontera. Gran divulgadora mediante a tradición oral da cultura andaluza.	22 1939 Nace Mercedes Trujillo, na rexión Murciana. Mestra e sindicalista desde a clandestinidade.	23 2024 Falece Antónia Matamalas Prohens, nacida en Menorca. Fundadora do colectivo Dones de Levant.	24 1921 Nace en Lituania Marija Gimbutas. Arqueóloga e antropóloga que documentou as sociedades patriarcais.	25 1975 Nace Kika Fumero en Tenerife. É portavoz do movemento "Mi Voz, Mi Decisión", que procura garantir o dereito ao aborto.
26 1944 Nace Angela Davis en Alabama, EUA. Foi filósofa, política feminista marxista e antirracista. 1903 Nace Pilar Fidalgo (Soria), mestra represaliada e exiliada.	27 2017 Falece Lola González Ruiz, avogada laboralista, activista contra o franquismo e sobrevivente da matanza de Atocha de 1977.	28 1939 Nace Amparo Carvajal (León), defensora dos dereitos humanos en Bolivia. 1986 Nace Angélica Velasco (Valladolid) ecofeminista.	29 1987 Nace Atena Farhadani, pintora e activista iraniana, encarcerada polo réxime dos Ayatolá.	30 1945 Nace Mª Cristina Rota Fernández, La Plata, Bcs Aires. Actriz, produtora e profesora de arte dramático. Dirixe o espazo escénico La Sala Mirador en Madrid.	31 1820 Nace Concepción Arenal, sufragista polo dereito ao voto das mulleres. 1965 Nace Mª José Garre, ecofeminista en Castela e León.	

Tempo de mulleres, mulleres no tempo

STES
INTERINDICAL
Organización de Mujeres
Organización de Mulleres

CONFEDERACIÓN
INTERINDICAL
Organización de Mujeres
Organización de Mulleres

Asemblea
de Mulleres

STEG

MULLERES ACTIVISTAS

MEDIO AMBIENTE

VANDANA SHIVA

"Coidar da terra e alimentar a xente son dous procesos que van da man"

www.aregenerar.com

WANGARI MAATHAI

"A paz e a xustiza social son inseparables da protección do medio ambiente"

www.bookey.app

GRETA THUNBERG

"A xente está sufrindo. A xente está morrendo. Ecosistemas enteiros están colapsando"

www.bbc.com

FEBREIRO 2026

Luns

Martes

Mércores

Xoves

Venres

Sábado

Domingo

						1 1971 Nace Verónica Cruz Sánchez en León, Guaxajuato. É una activista feminista mexicana.
2 1883 Nace Julia Nava Ortega, escritora, pedagoga e activista mexicana. Foi pioneira do feminismo en México.	3 1930 Nace Luce Irigaray, máxima representante da Teoría da diferenza sexual.	4 1937: Na República española, o Ministerio de Xustiza decreta a igualdade de dereitos civís para ambos os sexos. Esa lei será derrogada pola ditadura franquista.	5 1939 Nace en Vigo María Xosé Queizán. Escritora, catedrática de lingua e literatura galega e figura relevante do feminismo	6 Día Internacional da TOLERANCIA CERO coa MUTILACIÓN XENITAL FEMININA	7 1979 Nace Tawakkul Karman, xornalista e activista da loita non violenta polos dereitos das mulleres. 2009 Margarita Ledo ingresou na Real Academia Galega.	8 1958 Nace María Casmirina Silva en Río Branco. Política, ecoloxista e pedagoga.
9 1944 Nace Manuela Carmena Castrillo en Madrid. Avogada laboralista, maxistrada, xutza e política. 2019 Falece Aina Moll (Palma), filóloga menorquina.	10 1891 Falece Sofía Kovalevskaya. Matemática e escritora rusa con grandes achegas ao ámbito das matemáticas.	11 DÍA INTERNACIONAL DAS MULLERES E DAS MENAS NA CIENCIA 1976 Peche de máis de 250 mulleres como prisión pola detención de 6 mineiros durante a Transición.	12 1888 Nace Clara Campoamor en Madrid. Avogada, escritora, política e defensora dos dereitos das mulleres.	13 1988 Nace Irene Montero en Madrid. Foi ministra de Igualdade por Podemos (2020-2023) 1949 Nace Peca Blanco, cofundadora de Ecoloxistas en Acción.	14 1962 Nace Marisa Saavedra. Traballadora social e referente feminista en Castelló.	15 1935 Nace Susan Brownmiller. Xornalista, escritora e activista feminista estadounidense.
16 1883 Nace Alejandra Mª Cere, A Coruña. Publicista, empresaria e activista pola responsabilidade social.	17 1695 Falece Sor Juana Inés de la Cruz. Escritora e defensora do dereito das mulleres ao acceso á formación intelectual.	18 1987 Falece Josefa Manresa Marhuenda. Esposa e principal inspiración do poeta Miguel Hernández.	19 1946 Nace Nalini Malani, Paquistán. Dedicou a súa carreira artística á defensa da xustiza social, feminista e ecoloxista.	20 1972 Falece María Coepert-Mayer. Física estadounidense de cruxe alemá e segunda muller en gañar o Premio Nobel de Física.	21 Día internacional da lingua MATERNA	22 Día Europeo pola igualdade salarial entre mulleres e homes
23 1837 Nace Rosalía de Castro en Santiago de Compostela. Figura fundamental da poesía galega e española do século XIX.	24 1986 Nace Irene Bebob en Murcia. Promotora do podcast feminista <i>Roda FM</i> e do fanzine <i>Voiva Estelar</i> .	25 1915 Nace Aida Lafuente. Miliciana asturiana, símbolo da resistencia antifascista. 1952 Nace Flora de Pablo (Salamanca), activista pola igualdade.	26 1900 Nace Margarita Ferreras en Aloñices, Zamora. Comprometida coa loita pola liberdade e a igualdade de xénero.	27 1759 Nace Mary Wollstonecraft, considerada a primeira filósofa da historia. Autora de <i>Defensa dos dereitos da muller</i> , obra clave do pensamento feminista.	28 1992 Nace Candela Caro en Las Palmas de Gran Canaria. Feminista e activista antimilitarista.	

Tempo de mulleres, mulleres no tempo

STES
INTER SINDICAL
Organización de Mujeres
Organización de Mujeres

CONFEDERACIÓN
INTER SINDICAL
Organización de Mujeres
Organización de Mujeres

Asemblea
de Mulleres

STEG

MULLERES ACTIVISTAS

DEREITOS HUMANOS E VIOLENCIAS CONTRA AS MULLERES

HELENA MALENO

"Normalizamos as mortes e a violencia na fronteira"

www.es.amnesty.org

ANTONIA MATAMALAS PROHENS

"Loitadora incansable e referente
do feminismo e da igualdade en
Menorca E Mallorca"

Mujer, Vida, Libertad

CRISTINA FALLARÁS

"Toda a violencia que se exerce
sobre nós é grazas ao silencio"

elcritic.cat

RIGOBERTA MENCHÚ

"A paz non é só a ausencia da guerra; mentres haxa pobreza, racismo,
discriminación e exclusión, dificilmente poderemos acadar un mundo de paz"

google.com

MARZO 2026

Luns

Martes

Mércores

Xoves

Venres

Sábado

Domingo

Tempo de mulleres, mulleres no tempo

2 2016 Berta Cáceres é asasinada pola súa actividade como defensora medioambiental.	3 1974 Nace Ada Colau Ballano, Barcelona. Activista social e política, alcaldesa de Barcelona (2015-2023).	4 1971 Nace Berta Isabel Cáceres Flores. Líder indíxena lenca, feminista e activista medioambiental hondureña.	5 1902 Nace Felisa Martínez Ruiz, primeira licenciada en Medicina en Burgos.	6 1972 Nace Hanan Al-Hroub. Mestreira palestina centrada en crianzas traumatizadas pola violencia. 2017 Amparo Álvarez é recoñecida pola Rede Feminista.	7 1861 Nace Gabriela Laperrière. Xornalista, activista da saúde pública, socialista e feminista franco-argentina.	1 2001 Alicia Poza participa na creación da comisión 8M na Rexión Muroiana. 1950 Nace Paola Labaña, Rexión Muroiana. Activista pola igualdade social.
9 2022 Adriana Boho, influencer, publica o libro <i>Ponte en mi piel: Guía para combatir el racismo cotidiano</i> .	10 1993 Nace Nadia Murad Basee Taha. Activista iraquí polos dereitos humanos e embaixadora da dignidade das persoas sobreviventes da trata.	11 2024 Mireia del Pozo representa o Estado español na 68 Comisión da Condición Xurídica e Social da Muller da ONU.	12 1926 Nace M ^a Argentina Mirabel, dominicana opositora á ditadura de Rafael Leónidas Trujillo.	13 1724 Nace Manuela Beltrán en Confinos (hoxe municipio de Santander, Colombia), participou na revolta dos Comuneros de 1781.	14 1978 Nace María Casado Paredes, Barcelona. Presentadora de TV e xornalista.	8 DÍA INTERNACIONAL DAS MULLERES En 1910 en Copenhague, activistas propoñen conmemorar o 8M como 'Día da Muller Traballadora'.
16 2015 Clara Rodríguez Cordeiro funda 7H cooperativa cultural que organiza Delas Festival. 1943 Nace Maruja Torres, Barcelona. Referente do xornalismo feminista.	17 1961 Nace Dana Charles Reeve. Actriz, cantante e activista estadounidense.	18 1968 Nace Cristina Fallarás Sánchez en Zaragoza. Escritora e xornalista feminista, defensora das mulleres vítimas da violencia machista.	19 1855 Nace María Collado Romero. Fundadora do Partido Demócrata Sufrajista de Cuba.	20 2024 Carmen de Giles recibe o Premio Lorca de Teatro ao mellor vestuario.	21 DÍA INTERNACIONAL da ELIMINACIÓN da DISCRIMINACIÓN RACIAL 2017 Alejandra Salmerón Ntutumu funda a asociación Afromuroia en movemento.	22 1885 As cigarreiras organizanse e protagonizan un motín en Sevilla.
23 2021 Ruth Escoribano participa no curso de formación feminista de USTEA con relación sobre ecofeminismo e coeducación.	24 1912 Nace Dorothy Ireb Height, EUA. Educadora e activista afroamericana. En 2004 recibe a Medalla de Ouro do Congreso dos EUA pola súa loita contra a discriminación racial.	25 1934 Nace Gloria Marie Steinem, Ohio. Activista polos dereitos das mulleres. 1950 Nace en León Herminia Suárez Mata, avogada en casos de violencia machista.	26 1091 Falcoe Wallada bint al-Mustafki, poeta andalusí autora de poesía erótica.	27 1988 Nace Atena Daemi, activista iraniana polos dereitos civís e humanos, press política.	28 1886 Nace Gloria Ciner de los Ríos, Madrid. Profesora da Institución Libre de Enseñanza. 1915 Emma Goldman é arrestada nos EUA por explicar métodos anticonceptivos.	29 1911 Nace Freya von Moltke, activista alemá e membro da resistencia antinazi.
30 1969 Nace Alicia Magalena Sintes, Baleares. 2022 Falcoe Antia Cal (Pontevedra). DÍA INTERNACIONAL DAS EMPREGADAS DO FOGAR	31 1872 Nace Aleksandra Mikháilovna, Ucraína. Revolucionaria feminista socialista con papel destacado na Revolución Rusa.					

STES
INTERINDICAL
Organización de Mujeres
Organización de Mulleres

CONFEDERACIÓN
INTERINDICAL
Organización de Mujeres
Organización de Mulleres

Asemblea
de Mulleres

STEG

MULLERES ACTIVISTAS | DEREITOS Á SAÚDE AFECTIVA E SEXUAL

IRENE MORENO ORTOLÀ

"Falar da sexualidade das mulleres é revolucionario, transformador e subversivo"

farmaceuticosmundi.org

LOLA FERREIRO

"Saúde, pracer, república e terra en malva"

**MARIAM KEITA,
SIAKA TRAORÉ,
MAMADOU
FADIALA SISSOKO
Y MARIAM SANOGO**

"Une ás catro o activismo incansábel que desenvolven desde hai anos en Malí promovendo a erradicación da mutilación xenital feminina (MGF)"

farmaceuticosmundi.org

ABRIL 2026

Luns	Martes	Mércores	Xoves	Venres	Sábado	Domingo
		1 1077 Falece María Sánchez Mihambres. Primeira muller concelleira en León. Estando encarcerada, axudou outras presas.	2 1985 Donna Haraway publica <i>Manifesto Cyborg</i> , texto fundamental do feminismo postestruturalista e do ciberfeminismo.	3 1965 Nace Julia Martínez, R. Muroiana. Activista socioambiental.	4 1961 Nace Ana Valencia Herrera, R. Muroiana. Dedicou a súa vida á defensa da escola pública. 2025 Odila Perén participa no 4º Congreso de STEI con proxectos de Guatemala.	5 1952 Nace Mercedes Pérez Schwartz, Tenerife. Presidenta da Asociación Memoria Histórica de Tenerife. 2011 Falece en Valladolid Catalina Montes Mozo.
6 1959 Nace Silvia Rodríguez Court, Las Palmas. Sindicalista do STEC-IC. 1895 Nace María Miramontes, Bergondo. Activista e intelectual nacionalista galega.	7 1803 Nace Flora Tristán en París. Precursora do socialismo e do feminismo. 1889 Nace Gabriela Mistral, poeta, diplomática e pedagoga chilena.	8 2022 Nace <i>La Poderío</i> , revista de feminismos andalúces.	9 1921 Nace Mary Winston Jackson. Matemática e enxeñeira aeroespacial da NASA.	10 1880 Nace Frances Perkins, Boston. Primeira muller en asumir un cargo ministerial nos EUA.	11 1948 Nace Xaro Nomdedeu Moreno, Castellón. Abolicionista das clases sociais e dos estereotipos.	12 1872 Nace Francesca Bonnemaison Parriols, Barcelona. Pedagoga e impulsora da educación feminina catalá. 1923 Nace Khadija Amin, xornalista e activista afgá.
13 1919 Nace Madalyn Murray. Promotora do ateísmo nos EUA.	14 1955 Nace Tere Breva Castell. Activista en defensa das persoas migrantes, voluntaria en campos de refuxiados.	15 Nace Ana Emilia Abigati Mejía, Santo Domingo. Feminista, sufraxista, educadora e fotógrafa.	16 2025 Asasinan a Fátima Hassouna, fotoxornalista palestina durante a guerra de Gaza. 1957 Nace Karina de Santiago, R. Muroiana, membro da comisión 8M.	17 2007 Nace Olivia Mandle, Barcelona. Activista ambiental e defensora dos dereitos dos animais.	18 1926 Nace Carmen Sánchez de Torre, Barcelona. Antropológa e tradutora exiliada polo franquismo.	19 1929 Nace Sofía Tratalán Rodríguez, Palencia. Ensaísta defensora da educación feminina.
20 1947 Nace Leonela Relys, Camagüey. Desenvolveu o método de alfabetización 'Yo, sí puedo'.	21 1919 Nace Rosario Sánchez Mora, Madrid. Miliciana da Guerra Civil con gran labor na fronte republicana.	22 1904 Nace María Zambrano. Filósofa, poeta e ensaísta malagueña.	23 2005 O colectivo Mujeres Transgredindo precinta 11 igrexas en Santiago como protesta.	24 1890 Nace Eulàlia Carriga i Casals, Sabadell. Mestre comprometida coa promoción das mulleres traballadoras.	25 2024 Falece Mariouela en Asturias, considerada a miliciana máis lonxeira da guerra civil.	26 Día da VISIBILIDADE LÉSBICA
27 1759 Nace Mary Wollstonecraft. Escritora e filósofa inglesa defensora da igualdade e dos dereitos das mulleres.	28 1854 Nace Magdalena Bonet, Palma. Política republicana, feminista e vinculada aos movementos obreiros.	29 2024 Teresa Vicente recibe o premio Goldman Europa, considerado o Nobel do Medio Ambiente.	30 1932 Falece en Lausana, exiliada, Clara Campoamor.			

Tempo de mulleres, mulleres no tempo

STES
INTERINDICAL
Organización de Mujeres
Organización de Mulleres

CONFEDERACIÓN
INTERINDICAL
Organización de Mujeres
Organización de Mulleres

Asemblea
de Mulleres

STEG

MULLERES ACTIVISTAS | DEREITOS REPRODUTIVOS

KIKA FUMERO

"Non ter dereito ao aborto precariza ás mulleres e atenta contra as nosas vidas"

eldiario.es

**SILVIA LAFUENTE y
AITANA ARESTE**

"Activistas con discapacidade, que formaron outras mulleres con discapacidade en dereitos sexuais e reprodutivos"

aspace.org

VERÓNICA CRUZ SÁNCHEZ

"O noso obxectivo é garantir abortos legais, gratuitos e seguros ás sobreviventes de violación"

amnesty.org

MAIO 2026

Luns	Martes	Mércores	Xoves	Venres	Sábado	Domingo
				PRIMERO DE MAIO 1 Nace M ^a Belén García na R. Murciana. Fundadora dunha casa de acollida para mulleres migrantes e en risco de exclusión social.		Día Internacional da Prensa 3 1898 Nace Septima Poinsette Clark. Educadora afroamericana e activista polos dereitos humanos.
4 2017 Jimena Jiménez Medrazo inaugura as xornadas "Envelhecer en feminino", organizadas por ADIES no Casal de Barri de Santa Catalina, Palma.	5 Día Internacional das Parteiros, figura fundamental na divulgación e coidado en todas as sociedades.	6 1959 Nace Julia Otero. Xornalista galega comprometida co feminismo.	7 1919 Nace Eva Perón, Argentina. Política, actriz e presidenta do Partido Peronista Feminino. 1942 Nace Teresa Maroto, Ávila. Defensora das mulleres en Castela e León.	8 2024 É absolto Sandra M.M. despois de 6 anos acusada falsamente de agredir a policía nunha manifestación do 8M. 1962 Nace Ana Romaní. Xornalista na radio galega e poeta.	9 2011 Fallece Lidia Cueiler Tejada. Primeira muller presidenta de Bolivia.	10 1992 Nace Inés Hernand. Avogada, comunicadora e presentadora española.
11 2024 María Bonnin Cortés recibe o Premio Rosa Bueno á Participación Cidadá.	12 2022 Helena Sotoca, coñecida nas redes sociais como <i>Femme Sapiens</i> , publica o seu libro <i>Ni musas ni sumisas</i> . Dende 2020 dedícase á divulgación da historia da arte con perspectiva feminista.	13 1977 Dolores Ibárruri, 'A Pasionaria', regresa a España desde o exilio.	14 2025 A astronauta leonesa Sara García Alonso protagoniza o encontro 'Pon en órbita os teus soños'.	15 1965 Nace Ana M ^a Cacopardo. Xornalista, guionista e documentalista argentina.	16 DÍA DA RESISTENCIA XITANA	17 1898 Nace Tamara Lempicka, pintora de orixe polaca.
18 1944 Nace Celia Amorós, teórica feminista española.	19 1932 Nace Hélène Elizabeth Louise A. P. D. Poniatowska en París. Escritora con forte compromiso social e político.	20 1897 Nace Domitilia Hernández en Tarcoante, Tenerife. Activista polos dereitos das mulleres. 1957 Nace M ^a Rosa Marrero, Las Palmas, sindicalista do STEC-IC.	21 1945 Nace Carme Valls en Barcelona. Política e médica especialista en endocrinoloxía con perspectiva de xénero. 1944 Nace Mary Robinson, política e avogada irlandesa.	22 1884 Nace Wilhelmina Heno Abbot. Sufraxista, editora e conferenciante feminista escocesa.	23 Día Internacional do Fútbol Feminino. 1995 Cristina García Rodero recibe o Premio Nacional de Fotografía. Nacida en Puertollano, Cidade Real.	24 DÍA INTERNACIONAL DAS MULLERES POLA PAZ E O DESARME 1995 Mulleres de Negro presentan 500 declaracións de insubmisión á guerra e ao militarismo.
25 1853 Nace M ^a Elena Maseras Rivera en Vilaseca, Tarregona. Primeira muller matriculada na Facultade de Medicina de Barcelona.	26 1872 Nace Trinidad Arroyo Villaverde, Palencia. Primeira muller licenciada en medicina.	27 1907 Nace Rachel Louise Carson. Bióloga marinha, conservacionista e escritora estadounidense.	28 Día Internacional pola Saúde das Mulleres	29 1986 Nace Lara Herrero, Palencia. Premiada polo seu compromiso co feminismo. 2024 A activista pola descolonización Chaimaa Boukharsa participa nunha mesa sobre feminismo e mulleres racializadas.	30 1946 Nace Herminia Fajardo en Lanzarote. Xornalista feminista. 2015 Carmen Quintero (Valladolid) premiada polo seu compromiso coa cidadanía.	31 1968 Albina Gallo consegue o récord feminino de salto de lonxitude.

Tempo de mulleres, mulleres no tempo

STES
INTER SINDICAL
Organización de Mulleres
Organización de Mulleres

CONFEDERACIÓN
INTER SINDICAL
Organización de Mulleres
Organización de Mulleres

Asemblea
de Mulleres

STEG

MULLERES ACTIVISTAS | A EDUCACIÓN

Mª ELENA SIMÓN RODRÍGUEZ

"A igualdade tamén se aprende. Cuestión de Coeducación"

(De Elena Simón)

ISABEL TEJERINA LOBO

"A muller que fixo fronte á ditadura desde as aulas e o salón de plenos"

eldiario.es

JUSTA FREIRE MÉNDEZ

Mestra extraordinaria, á que a ditadura castigou cun exilio interior e á cidadanía lle usurpou o dereito a unha educación científica e moderna.

fundacionangelllorca.org

COLECTIVO HARIMAGUADA

"Colectivo de profesionais nas Canarias dedicado ao estudo e promoción da educación afectivo-sexual"

www.harimaguada.org

XUÑO 2026

Luns	Martes	Mércores	Xoves	Venres	Sábado	Domingo
1 1843 Aparece a 'Unión Obrera' de Flora Tristán, pensadora, socialista e feminista francesa de orixe peruano.	2 1925 Falece Mariola Sirakova. Partisana e antifascista búlgara.	3 2020 Falece Begoña Sánchez González (Oviedo), fundadora da Asociación Feminista de Asturias en 1977.	4 1972 Angela Davis é absolta tras 16 meses en prisión; o seu encarceramento xerou mobilizacións sociais en todo o mundo.	5 1964 Nace Marian Moreno Llana, profesora e experta en coeducación. Dirixe o programa Coeducastur (Asturias).	6 1430 Nace Isabel de Villena, escritora e defensora da dignidade das mulleres.	7 2016 Laura Bugalho (Santiago de Compostela), activista, é xulgada tras denunciar unha rede de trata de persoas migrantes.
8 2003 Falece Sara Josefina Newbery, antropóloga e feminista argentina. Fundadora da Comisión polo Dereito ao Aborto (1985).	9 1951 Nace Rosa Pereda Serrano. Mestra e referente do feminismo en Cantabria.	10 1838 Nace Margarita Díez-Colunje. Historiadora, tradutora e xenealoxista colombiana.	11 1935 Nace Núria Espert, actriz, directora de teatro, cine e ópera. Galardoada con múltiples premios.	12 1799 Etta Pam d'Alders pronuncia, en plena Revolución Francesa, o 'Discurso sobre a inxustiza das leis a favor dos homes e en prexuízo das mulleres'.	13 1917 Nace Odette Roy Fombrun en Porto Príncipe. Feminista, sufragista, escritora e docente haitiana.	14 1958 Nace Lidia Senra Rodríguez, sindicalista agraria e política galega.
15 1944 Nace Montserrat Román, Palencia. Representante de Amnistía Internacional na Palma.	16 1983 Comeza o proceso contra 'As 11 de Bilbao', detidas por prácticas abortivas. Estouran mobilizacións feministas pola amnistía e despenalización do aborto (1986).	17 1945 Nace Rosa M ^a Calaf Solé, Barcelona. Pioneira do xornalismo feminista no Estado español.	18 1889 Nace Camilla Ravera, política comunista italiana que se atopa entre as fundadoras do partido. En 1982 é nomeada senadora vitalicia, sendo a primeira muller en ocupar este cargo.	19 DÍA INTERNACIONAL PARA A ELIMINACIÓN DA VIOLENCIA SEXUAL NOS CONFLICTOS.	20 1933 Falece Clara Zetkin, política e feminista impulsora do 8M como Día Internacional da Muller.	21 DÍA INTERNACIONAL DE EDUCACIÓN NON SEXISTA 2016 Teresa Villaverde, xornalista de Pikara Magazine, publica o seu primeiro artigo.
22 1935 Nace Zulu Sofola; Nixeria. Primeira profesora de artes escénicas na Universidade de Iforin.	23 1856 Dorotea Santos González é exultizada tras participar no 'Motín do pan' en Palencia.	24 1971 En Torremolinos a policía franquista reprime e detén máis de 300 persoas disidentes sexuais.	25 1889 Falece Olive Saint Claire Soames en Inglaterra. Xefa mundial da Asociación Mundial das Rapazas Gufas Scouts.	26 1966 Nace Lara Morín Martín, Zamora. Defensora das primeiras nenas que xogaron ao fútbol.	27 1880 Nace Helen Keller, EUA. Xorda cega desde os 19 meses, loitou polo sufragio feminino e polos dereitos das persoas con discapacidade.	28 DÍA INTERNACIONAL DO ORGULLO LGTBQ+. 1974 Falece Marta de la O Lejárraga. Reflexiona sobre o papel das mulleres na sociedade desde o sexo e a clase.
29 1929 Nace Celestina Marrón en Lada, Asturias. Militante comunista e sindicalista destacada na folga mineira de 1962.	30 1935 Nace Lola Herrera en Valladolid. Actriz de teatro e referente feminista da súa xeración.					

Tempo de mulleres, mulleres no tempo

STES
INTER SINDICAL
Organización de Mujeres
Organización de Mulleres

CONFEDERACIÓN
INTER SINDICAL
Organización de Mujeres
Organización de Mulleres

Asemblea
de Mulleres

STEG

MULLERES ACTIVISTAS | PACIFISTAS E ANTIMILITARISTAS

NADIA MURAD BASEE TAHA

"Premio Nobel da Paz polos seus esforzos para erradicar a violencia sexual como arma en guerras e conflitos armados"

[wikipedia](#)

SULTANA SIDI BRAHIM KHAYA

"Muller saharauí que se converteu nun símbolo pacifista e defensora dos Dereitos Humanos (DDHH)"

[laindependent.cat/](#)

CARMEN MAGALLÓN PORTOLÉS

"É curioso como se uniu simbolicamente ás mulleres, a paz e a natureza"

[empoderadasgiz.wordpress.com](#)

ANITA SIRGO SUÁREZ

"Emblema da loita antifranquista nas Concas Mineiras asturianas"

[elpais.com](#)

XULLO 2026

Luns	Martes	Mércores	Xoves	Venres	Sábado	Domingo
		1 2012 Stella Young escribe un editorial na súa revista rexeitando a idea de que as actividades ordinarias que realizan as persoas con discapacidade deben considerarse extraordinarias.	2 1946 Nace M ^a Elena Simón Rodríguez en Alacant. É filóloga, profesora e catedrática de francés. Experta en coeducación.	3 1955 As mulleres mexicanas exerceron por primeira vez o seu dereito ao voto.	4 1827 Foi abolida a escravitude nos EUA grazas en parte á activista Sojourner Truth.	5 2024 Clausura da XXI edición da Escola Feminista Rosario de Aouha de Xixón.
6 1907 Nace Frida Kahlo, Cidade de México. Pintora cuxa obra xira arredor da súa biografía e do seu propio sufrimento.	7 1861 Nace Nettie Maria Stevens. Foi xenetista estadounidense e a primeira investigadora en describir as bases cromosómicas que determinan o sexo.	8 1888 Nace Deolinda Lopes Vieira. Foi militante anarcosindicalista, feminista e membro da masonaría portuguesa.	9 1997 Nace Carlota Bruna en Barcelona. É influencer e divulgadora medioambiental. 1966 Nace Regina Lago, Palencia. Psícoloxa comprometida coa infancia na Guerra Civil española.	10 1966 Nace Ana Torres R. Muroiana. Activista antimilitarista e á loita contra a pobreza. 1919 Nace Justa Clara. Foi a primeira muller en exercer a medicina rural en Burgos.	11 En Argentina, conmemórase o Día Nacional da Loita contra a Violencia de Xénero.	12 Día de Malala 1997 Nace en Paquistán Malala Yousafzai, activista a prol do dereito á educación das nenas e premio Nobel da Paz.
13 1954 Fallece a pintora Frida Kahlo, cuxa obra explora a identidade, o postcolonialismo, o xénero, a clase e a raza na sociedade mexicana.	14 1925 Nace María Asunción Catalá i Poch en Barcelona. Foi profesora, matemática e astrónoma que se dedicou á docencia.	15 1858 Nace Emmeline Pankhurst. Foi activista política británica e líder do movemento sufragista. 1991 Nace Lolita Pérez, R. Muroiana. Autora de 'Makita feminista'.	16 1966 Nace Ana M ^a Redondo Carota en Valladolid. Ministra de Igualdade.	17 1791 Son arrestadas en París por sediciosas Etta Palm e Olympe de Gouges.	18 1881 Nace Victoria M ^a de Maeztu. Unha das primeiras mulleres en matricularse na Universidade de Salamanca.	19 1908 Nace Josefina Cerabias, Arenas de San Pedro (Ávila). Unha das primeiras xornalistas en España e primeira correspondente nos EUA.
20 1927 Nace Joan Alison Turner Roberts no Reino Unido. Foi bailarina e activista política. Recoñecida pola Academia Chilena de Belas Artes.	21 1943 Nace Paca Sauquillo, avogada laboralista, política e activista contra o franquismo.	22 DÍA INTERNACIONAL DO TRABAÑO DOMESTICO 1962 Nace Francesca Tur Riera en Eivissa. Activista cultural e política.	23 1931 O Frente Nacional bombardea Casa Cornelio en Sevilla, onde se erguería a Basílica da Macarena e en 2013 celebrárase o acto 'As mulleres non esquecemos'.	24 2024 Cristina Hernández Martín, feminista salmantina, é nomeada directora do Instituto de las Mujeres. 1944 Nace Cristina Almeida en Badaxoz. Avogada comprometida co feminismo.	25 Día Internacional da Muller Afrodescendente	26 1926 Nace Ana María Matute en Barcelona, escritora e teórica muller en ingresar na Real Academia Española.
27 1963 Nace Irene Gómez Santos, que traballa a prol das mulleres migrantes de Castilló. 1977 Nace Lola Estévez, portavoz da Coordinadora Feminista de Zamora.	28 1917 Nace a poeta referente de moitas xeracións Gloria Fuertes.	29 1988 Nace Haben Firma en Eritrea, avogada e activista xrdooega. 2016 Fallece Doris M ^a Benegas en Valladolid. Militante feminista de Cyl.	30 DÍA CONTRA A TRATA DE PERSOAS	31 2021 Sarey Montoya denuncia agresións machistas, as stes reivindicacións son minimizadas polos medios cun discurso antixitano.		

Tempo de mulleres, mulleres no tempo

STES
INTERINDUSTRIAL
Organización de Mujeres
Organización de Mujeres

CONFEDERACIÓN
INTERINDUSTRIAL
Organización de Mujeres
Organización de Mujeres

Asemblea
de Mulleres

STEG

MOVEMENTO FEMINISTA | MULLERES ACTIVISTAS

GLORIA STEINEM

"O feminismo non é unha idea radical, é a idea simple de que as mulleres deben ser tratadas como seres humanos"

ANGELA DAVIS

"A violencia de xénero é a forma de violencia máis pandémica no mundo, e estamos a ser testemuñas dun rexurdimento da oposición popular a estas formas de violencia"

IRENE BEBOP

"A radio feminista é unha ferramenta estupenda: fractura a atomización da experiencia, socializa as vivencias, poñemos voz, escoitamos voces e non poñemos caras"

SIMONE DE BEAUVOIR

"O feminismo é unha forma de vivir individualmente e de loitar colectivamente"

pikaramagazine.com

AGOSTO 2026

Luns

Martes

Mércores

Xoves

Venres

Sábado

Domingo

Tempo de mulleres, mulleres no tempo

3 1843 Nace Isabel Vilar, considerada a primeira muller sindicalista galega.	4 1896 Nace Justa Freire Méndez en Morsleja del Vino, Zamora. Foi pedagoga e mestra. 1981 Nace Laura Beena en Málaga. Influencer que traballa a prol da conciliación familiar e laboral.	5 1979 María Lourdes Pintassilgo, activa opositora ao réxime de Salazar, é elixida Primeira Ministra de Portugal.	6 2009 Falece Antonia Ferrín Moreiras. Foi matemática, profesora e a primeira astrónoma galega.	7 2008 A labor humanitaria das irmás Touza foi recoñecida en Ribadavia, Ourense, coa placa 'Loitadoras pola liberdade'.	1 1970 Nace Helena Maleno en El Ejido. Defensora de Dereitos Humanos. 1960 Nace Cristina del Valle en Oviedo, cantante, opositora e activista contra a violencia de xénero.	2 1958 Falece Josefa Urriz. Foi mestra, pedagoga e activista política navarra.
10 2012 Falece Rosa Bassave Roibal, militante nacionalista e despois anarcosindicalista e anarcosindicalista baixo o pseudónimo María Balteiro.	11 1942 Asesinan con 19 anos a única muller fusilada na Almería franquista: Encarnita Magaña, secretaria de Mujeres Libres.	12 1914 O rei Jorge V decreta a amnistía para todas as sufragistas británicas.	13 1762 Nace Anne-Josèphe Théroigne. Foi política e feminista francesa con protagonismo na Revolución francesa.	14 1954 Nace Assumpció Boix Guillo, Elix (PV). Destacou pola súa loita para acadar a igualdade entre homes e mulleres.	15 2021 Foi o último informativo que Khadija Amin presentou tras a entrada dos talibáns en Kabul. 1956 Nace Begonia Piñero, impulsora asturiana do Tren de la Libertad.	16 1965 Nace Eva Gómez Pérez en Cabezón de la Sal. Fundou nos anos 90 a asociación para a defensa da infancia e da mocidade de Cantabria.
17 1801 Nace a feminista e sufragista sueca Fredrika Bremer.	18 1936 María Álvarez Carro de El Campillo (Valladolid) é separada do seu cargo de mestra pola Xunta de Defensa Nacional. Foi detida, paseada e desaparecida.	19 1855 Nace Linda Mainati en Milán. Foi unha influente sindicalista, profesora, pacifista e activista polos dereitos humanos.	20 2018 Primeiro venres de protesta de Greta Thunberg fronte ao Parlamento de Estocolmo, que deu lugar ao movemento 'Fridays for Future'.	21 1986 Nace Paetongtarn Shinawatra en Bangkok. É a segunda muller en ser primeira ministra en Tailandia.	22 1990 Estel-la Vidal publica o seu libro: 'Hijas de la Nakba, voces de mujeres palestinas'.	23 2021 Irene Moreno Ortola, de Farmamundi, realiza mesas de concertación entre mulleres migrantes e persoal sanitario.
24 1936 Aurelia Gutiérrez Blanchard, pedagoga da II República, é asasinada en Valladolid.	25 1932 Nace Francisca Bosch Bauzá, Palma. Dirixente do Partido Comunista.	26 1939 Dolores García Negrete, Dolores a Beja, é detida en Xaén, afiliada ao PCE e líder de mulleres antifascistas de Xaén. Foi asasinada ao ano seguinte.	27 2021 imprímese o fanzine 'Mujeres Andaluzas que hacen la Revolución' de Annie Knöck e Virginia Piña.	28 1972 Falece Margarita Comas Camps. Foi unha bióloga e mestra menorquina vencellada á Institución Libre de Enseñanza.	29 1939 Fusilada Fanny Cueto Puerta en Xixón, dirixente da Asociación de Mujeres Antifascistas en Asturias.	30 2024 Neus Prats Tur recibe o premio Vuit d'Agost de fotografía con 'Homenajes al (darrer) campaner'.
31 1870 Nace Maria Montessori, Italia. Pedagoga, filósofa, activista feminista e sufragista. 2022 Meritxell Esquirol foi nomeada Directora Xeral de Xustiza Social do Concello de Palma.						

MULLERES ACTIVISTAS | SUFRAXISTAS E DEREITOS CIVÍS

CLARA CAMPOAMOR

"Non cometades un erro histórico que non teredes nunca tempo abondo para chorar, ao deixar á marxe da República a muller"

SEPTIMA CLARK

"A "arquitecta" da loita contra a discriminación racial nos EUA, admirada por Martin Luther King e Rosa Parks"

www.bbc.com

EMMELINE GOULDEN PANKHURST

"Prefiro ser rebelde que escrava"

preferoserrebeldequiesclava.wordpress.com

SETEMBRO 2026

Luns	Martes	Mércores	Xoves	Venres	Sábado	Domingo
	1 2024 Jólita Isern Bennàssar (Mallorca). Publica na Revista Ecologista: 'Frente a la turistificación, Balears se organiza'. 1804 nace en Granada Mariana Pineda, heroína liberal.	2 1919 Nace a escritora guatemalteca Luz Méndez de la Vega, quen recupera as autoras do seu país.	3 1996 Nace Hana Makhmalbaf, directora de cinema iraniana moi recoñecida e premiada.	4 1791 En plena Revolución Francesa, a actriz e dramaturga Olympe de Gouges (1748-1793) fai pública a 'Declaración dos Dereitos da Muller e da Cidadanía'.	5 DÍA DA MULLER INDIXENA 2017 comezan as acampadas polo soterramento en Murcia. Ana Jiménez, 'La abuela de las vías', é un símbolo da loita murciana polo soterramento do AVE e por outras causas sociais.	6 1985 Nace Silvia Marte, directora de 'Merecemos parir sen sermos maltratadas'. 1926 Nace Piedad Isla en Palencia. Pioneira nos dereitos laborais das mulleres.
7 1870 Nace Regina de Lamo Jiménez en Ubeda. Escritora, xornalista e feminista, defensora e activista dos dereitos das mulleres.	8 1873 Nace Hani Motoko. Escritora, educadora e considerada a primeira muller xornalista do Xapón.	9 1997 Nace Isa Gros Lucergo, con síndrome de Williams Beuren. 27 anos de activismo feminista.	10 1797 Falece Mary Wollstonecraft, pioneira do feminismo.	11 1364 Nace Cristina da Pizzano en Venecia. Considerada precursora do feminismo occidental.	12 1897 Nace Irène Joliot-Curie en París. Física, química, activista antifascista e defensora dos dereitos das mulleres.	13 1950 Nace Ana Pilar Hidalgo Cabrera, en La Palma. Sindicalista do STEG-IC. 1976 Nace Miriam Andrés, primeira muller palestina en acceder a alcaldía de Palencia.
14 2022 Comezan en Irán as protestas pola morte de Mahsa Amini. 1980 Nace Ana Isabel Bernal Triviño, xornalista con perspectiva de xénero.	15 1951 Nace Dulce María Natalia Álvarez en La Palma. Activista pola educación pública e feminista. 2019 Carme Vidal publica 'Les Dones a Mallorca. Un llarg trajecte cap als feminismes'.	16 1976 Nace Mónica Carrillo en Eliohe. Presentadora de noticias e escritora.	17 1179 Falece Hildegard von Bingen, abadessa, líder monacal, mística, médica e compositora alemá. Unha das mulleres máis influentes da Idade Media.	18 1837 Nace Emilia Calé na Coruña. Escritora, foi nomeada membro da Real Academia Galega en 1906.	19 2021 Falece M ^a del Carmen Rovira en Huelva. Filósofa, historiadora, profesora e investigadora na Universidade en México.	20 1972 Nace Almudena Carracedo en Madrid. Directora do documental sobre o caso de 'La Manada'. No estás sola.
21 2024 Falece Haydee Raquel Blandón. Avogada, activista e dirixente política guatemalteca.	22 1987 Falece Victoria Kent, avogada e política republicana española.	23 DÍA INTERNACIONAL CONTRA A EXPLOTACIÓN SEXUAL, A TRATA E O TRÁFICO DE MULLERES E MENORES CON FINS DE EXPLOTACIÓN SEXUAL 2021 Cristina Panadero recibe o Premio Nacional de Mocidade na modalidade de DDHH..	24 1862 Nace Jólita Valentim da Silveira Lopes. Escritora, xornalista, abolicionista, naturalista e feminista brasileira.	25 2011 Falece Wangari Maathai, primeira muller africana en recibir o Premio Nobel da Paz no ano 2004.	26 1906 Falece Gualberto Alaide Becoari. Escritora e xornalista italiana, sufragista, feminista, republicana, pacifista e reformadora social.	27 1960 Falece Estelle Sylvia Pankhurst. Activista feminista e unha das principais dirixentes do movemento sufraxista no Reino Unido.
28 DÍA POLOS DEREITOS SEXUAIS E REPRODUTIVOS E POLA DESPENALIZACIÓN DO ABORTO.	29 Día Internacional das Persoas Xordas. Miriam Carlo é a primeira actriz xorda en protagunizar unha longametraxe.	30 1901 Nace Helia Bravo Hollis na Cidade de México. Científica e botánica distinguida con múltiples recoñecementos polos seus estudos.				

Tempo de mulleres, mulleres no tempo

MULLERES ACTIVISTAS | POLÍTICAS E DEREITOS LABORAIS

EVA PERÓN

"Sangra tanto o corazón de quen pide, que hai que correr e dar, sen esperar"

www.ambito.com

MANUELA CARMENA

"Só estiven fóra do sistema democrático cando aínda non existía e estaba a loitar por el"

DOLORES IBÁRRURI

"Máis vale morrer de pé que vivir de xeonllos"

OUTUBRO 2026

Luns	Martes	Mércores	Xoves	Venres	Sábado	Domingo
			1 1931 As Cortes aproban o voto feminino no Estado español, defendido por Clara Campoamor. 1912 Nace en Palma Aurora Picornell, líder sindicalista e comunista.	2 1976 Nace Margalida Ramis Sastre, en Sa Pobla, Mallorca. Traballou no ámbito das enerxías renovables e da xestión de residuos.	3 2013 Falece Ángeles Santos, pintora e artista gráfica catalá pertencente á Xeración do 27.	4 1937 Son asasinadas as 25 rosas de Zúñe, Huelva, polo bando franquista.
5 DÍA DAS E DOS DOCENTES 2003 É asasinada en Somalia Annalena Tonelli, activista contra a mutilación xenital feminina.	6 1937 Son asasinadas as 17 rosas de Guillema polo bando franquista.	7 1888 Nace Edna Mesde Colson en Petersburg. Educadora destacada pola súa contribución ao acceso á educación das persoas afroamericanas.	8 1915 Nace María Telo en Cáceres. Xurista e feminista cun papel clave na reforma do Código Civil español para socavar a igualdade xurídica das mulleres.	9 1931 Falece Clara Hammerl, mestra mallorquina vencellada a Polleña.	10 2000 Primeira folga de traballo doméstico de 24 horas e paro laboral de mulleres de 2 horas na Galiza.	11 DÍA DAS NENAS 1991 Nace Ana Castro en Zamora. Coautora do himno feminista 'Somos vida, estoy viva'.
12 1938 Nace Severa Hernández León en Gran Canaria. Activista polos dereitos das persoas con discapacidade.	13 2011 Rosa Díez Martínez-Falero recibe o Premio Nacional de Artes Escénicas para a Infancia e a Mocidade.	14 1964 Nace Begoña Caamaño en Vigo. Xornalista, escritora e activista.	15 DÍA DAS MULLERES RURAIS 1956 Nace Amparo Zacarás en Valencia. Activista, pedagoga e escritora cultural.	16 1972 Nace Ángeles Blanco González en Badaxoz. Xornalista e presentadora de informativos.	17 1942 Nace Jean M. Fisher. Escritora, crítica de arte e profesora, interesada pola causa palestina.	18 2023 Inaugúrase a Fundación Gemma Canales, dedicada ao apoio ás persoas con parálise cerebral e ás súas familias.
19 1963 Nace Esther Jovani. Xestionou a Casa de Acolida para mulleres maltratadas do Concello de Castelló. 1964 Nace Margarita Ferreras en Palencia. Abordou temas sobre a sexualidade feminina.	20 1964 Nace Kamala Devi Harris. Política progresista e avogada estadounidense.	21 2021 Cristina Panadero é premiada pola súa loita pola inclusión e os dereitos das persoas con discapacidade. 2011 Fúndase en Compostela a librería feminista Lila de Liliith.	22 2017 Celébrase o I Congreso de Feminismo Romant, organizado pola asociación <i>Citinas Feministas por la Diversidad</i> .	23 1956 Nace Mª del Mar Almeida en Las Palmas de Gran Canaria. Activista sindicalista e defensora dos dereitos das mulleres.	24 1983 Créase no Estado Español o Instituto de la Mujer. 1920 Nace Lily Sosa de Newton, historiadora argentina pioneira na investigación histórica sobre mulleres argentinas relevantes.	25 1978 Falece Rosa Clotilde Sabatini. Pedagoga, política e historiadora argentina. Tentou construír alternativas á hexemonía masculina.
26 1879 Falece Angelina Emily Grimké, activista política estadounidense, abolicionista da escravitude e defensora dos dereitos das mulleres.	27 1986 Nace Alba González Villa, Madrid, coñecida como Alba Flores. Defende activamente as causas feministas e LGBTQ+ nas redes sociais, eventos e medios de comunicación.	28 2015 Nace o Paro Internacional de Mulleres como resposta internacionalista ás violencias machistas. Desde 2017 convócase folga xeral o 8M.	29 2018 Falece Mariama Keita, primeira muller xornalista nixeriana e activista feminista.	30 1885 Nace en Collado, A Coruña, Amparo López Jean, activista galeguista, sufraxista e presidenta da Agrupación Republicana Feminina de A Coruña.	31 1947 Nace Carmen Alborch. Escritora, política e senadora socialista. Primeira ministra de Cultura no goberno de Felipe González.	

Tempo de mulleres, mulleres no tempo

XORNALISTAS

MULLERES ACTIVISTAS

KHADIJA AMIN

"Khadija: a voz da liberdade. Refuxiada en España, loita para que o mundo non esqueza as mulleres afganas"

acnur.org

FÁTIMA HASSOUNA

"Asasinada por Israel aos 25 anos xunto con nove membros da súa familia"

www.harimaguada.org

ROSA MARÍA CALAF SOLÉ

"Muller pioneira no xornalismo a nivel estatal e como referente feminino"

www.lacomarca.net

NOVEMBRO 2026

Luns

Martes

Mércores

Xoves

Venres

Sábado

Domingo

Tempo de mulleres, mulleres no tempo

						1
						1993 editase <i>Vínculo de Sangue</i> de Elvira Scuto, militante no Movemento Comunista.
2	3	4	5	6	7	8
1949 Nace Isabel Tejerina Lobo en Santander. Activista feminista dedicada ao ensino.	2022 publícase unha entrevista a Clara Inés Alcolado sobre as impresións da súa tese doutoral (mulleres na ciencia). 1973 nace Remedios Zafra en Córdoba, especialista en ciberfeminismo.	1980 falece Elizabeth Muriel Gregory. Primeira desenhadora de aeronaves do mundo e primeira muller canadense en titularse como enxeñeira eléctrica.	1952 nace Vandana Shiva, física, filósofa e escritora india. Activista a prol do ecofeminismo.	1985 falece Alexandra Asánovna, neurocientífica ruso-georgiana coñecida por fundar Sci-Hub, web de acceso libre a millóns de artigos científicos.	Día Internacional CONTRA A VIOLENCIA E O ACOSO ESCOLAR.	1902 nace Mercedes Carvajal de Arocha en Venezuela. Escritora, política e primeira senadora electa no país.
9	10	11	12	13	14	15
2004 falece Iris Shun-Ru, xornalista e escritora estadounidense de orixe chinesa. Autora de <i>A masacre de Nankín</i> .	1970 nace Koldovi Velasco en Las Palmas de Gran Canaria. Feminista e activista antimilitarista. 2023 a abulense Carmen Duco é nomeada coordinadora nacional de Ecologistas en Acción.	1891 nace Grunya Efimovna Sukhareva en Kiev. Psiquiatra infantil que investigou sobre o espectro autista.	1982 nace Ana Patricia Jambat en Soria. Activista defensora do dereito á saúde e á seguridade social en igualdade de condicións.	1869 nace Helene Stöcker en Alemaña. Pacifista, feminista e publicista.	2023 Mara Jiménez, coñecida como <i>Croquetamente</i> , gaña o premio GenZ Awards á Concienciación, Diversidade e Inclusión.	1986 celébrase a asemblea constituinte de <i>Mulheres Nacionalistas Galegas</i> .
16	17	18	19	20	21	22
1989 Nace Judith Tirat, divulgadora de curiosidades históricas e activista pola visibilidade lésbica na historia.	1866 Nace Voltairine de Cleyre. Escritora anarquista e feminista estadounidense.	1940 Nace Margaret Atwood, escritora e feminista.	Nace Indira Gandhi, primeira ministra da India é a que máis tempo estivo no cargo.	1984 María Zambrano regresa a España dende o exilio.	1945 nace Carmen Avendaño Otero. Activista e política galega coñecida pola súa loita contra o narcotráfico na Galiza.	1859 nace Cecilia Grierson. Profesora, filántropa e primeira médica titulada de nacionalidade argentina.
23	24	25	26	27	28	29
DÍA EUROPEO DAS PERSOAS SEN FORAR 1931 nace en Santiago de Compostela Luz Fandiño, escritora, poeta e activista galega.	2016 constitúese <i>Subversives Castelló</i> , Asemblea Feminista e Anticapitalista de Castelló.	DÍA INTERNACIONAL PARA A ELIMINACIÓN DA VIOLENCIA CONTRA AS MULLERES 1957 nace María Gutiérrez en Tenerife, referente do programa de Coeducación <i>Harimaguada</i> .	1883 falece Sojourner Truth, abolicionista estadounidense e activista polos dereitos das mulleres. Primeira muller negra en gañar un xuízo contra un home branco.	1900 nace Amparo Navarro Giner en Valencia. Mestra e política.	1949 nace María Jolia Roldán Samper. Loitadora pola liberdade dos colectivos antimilitaristas. Cofundadora do <i>colectivo feminista de Vinaros</i> .	Día Internacional das Defensoras dos Dereitos Humanos 1947 nace Petra Kelly, pacifista, ecoloxista e política alemá.
30						
1952 Nace Alicia Puleo en Bos Aires, Argentina. Ecofeminista e especialista en ética ambiental.						

STES
INTERINDIVIDUAL
Organización de Mulleres
Organización de Mulleres

CONFEDERACIÓN
INTERINDIVIDUAL
Organización de Mulleres
Organización de Mulleres

Asemblea
de Mulleres

STEG

MULLERES ACTIVISTAS | YOUTUBERS E INFLUENCERS

CLARA INÉS ALCOLADO OLIVARES

"Non quero só entreter, senón inspirar vocacións científicas e cativar coa ciencia, dar visibilidade ás mulleres científicas, sobre todo entornos rurais"

eldiario.es

LAURA BAENA

"Aínda hai empresas que despiden a mulleres embarazadas e non asumen que os coidados son unha responsabilidade laboral"

www.infobae.com

SINDY TAKANASHI

"Con máis de 380.000 seguidoras/es, Sindy Takanashi continúa amosando día a día a súa valentía e ambición por conseguir un mundo máis xusto e menos machista"

www.articulo14.es

DECEMBRO 2026

Luns	Martes	Mércores	Xoves	Venres	Sábado	Domingo
	1 2024 Elvira Cienfuegos é cabeza de lista no Consello Comarcal de Compostela, cunha ampla traxectoria no movemento ecoloxista.	2 1562 Nace Oliva Sabuco, filósofa, pensadora, humanista e doutora española.	3 1951 Nace M ^a Luz Mulas, unha das primeiras xineólogas feministas en Valladolid.	4 1918 Falece Marie Bonnevillie, mestra, sindicalista e feminista francesa.	5 1822 Nace Elizabeth Cabot en Boston. Educadora e naturalista, contribuíu á creación da Society for the Collegiate Instruction of Women en 1882.	6 1748 Falece Chikkaba, primeira escritora afrodescendente da que se ten constancia.
7 1886 Nace Ercilia Peptín. Escritora, educadora, civilista e activista sufragista dominicana.	8 1897 Nace Concepción Sainz Amor en Cebolleros, Burgos. Mestra, pedagoga e escritora impulsora das Misións Pedagóxicas.	9 2022 A activista saharí Sultana Khaya recibe o Premio de Dereitos Humanos de La Rioja. 1895 Nace Dolores Ibárruri, política do Partido Comunista de España.	10 1867 Nace Carmen de Burgos Segut en Almería. Xornalista, escritora e activista polos dereitos das mulleres.	11 2023 Falece Lola Ferreiro, activista feminista galega, loitadora por moitas causas xustas ao longo da súa vida.	12 1900 Nace Mária Telkes en Budapest. Científica pioneira e inventora, traballou en tecnoloxías de enerxía solar.	13 1945 Nace Ludvina Carofa Arias en México. Política, filla de exiliadas/os, presidenta da Asociación de Descendentes do Exilio Español.
14 1966 Nace Helle Thorning-Schmidt en Rodovre, Hovedstaden. Foi primeira ministra de Dinamarca e directora executiva de Save the Children (2016–2020).	15 1877 Nace Emilia de Sousa Costa, escritora e feminista portuguesa, defensora da educación das mulleres.	16 2016 Constitúese a Asociación Mulleres Salgadas, dedicada á defensa das traballadoras do mar.	17 2024 Falece Paula Cisneros. A través da súa conta Yoloqueodo todo procuraba rachar prexuízos sobre o síndrome de Down.	18 Día Internacional das Mulleres Migrantes	19 1950 Nace Isabel Rubio, docente da Rexión de Murcia, cofundadora e portavoz do Pacto polo Mar Menor. 1975 Nace Olga Rodríguez, xornalista especializada en Oriente Medio e activista polos Dereitos Humanos.	20 1933 Nace Dorothy Frances Montefiore. Sufragista, socialista, poeta e biógrafa de orixe angloaustraliana.
21 1937 Nace Jane Fonda. Atriz estadounidense cunha longa traxectoria e activista feminista.	22 1939 Falece María Cambrils Sendra, en Valencia. Escritora feminista autodidacta, articulista e conferenciante da elite intelectual oibreira.	23 1889 Nace Maja Björkman, xornalista e escritora sueca. En 1930 publicou o seu libro antitibélico <i>Nunca máis a guerra!</i> .	24 1872 Nace Natividad Yarza Planas en Valladolid. Política, mestra e primeira alcaldesa en España pola candidatura de Esquerre Republicana de Catalunya en Bellprat.	25 1821 Nace Clarissa Harlowe. Pioneira, profesora, enfermeira e humanista estadounidense. Organizadora da Cruz Vermella nos EUA.	26 1911 Falece M ^a Ángeles Sabor. Bibliotecaria, docente e historiadora argentina.	27 2013 Karenta Ntusiya recibe o Premio Héroe CNN. Educadora, feminista e activista social de Kenia.
28 1951 Nace Carmen Magallón Portales en Alcañiz, Teruel. Catedrática especializada na historia das mulleres na ciencia.	29 2004 Publícase a Lei de Protección Integral contra a Violencia de Xénero en España.	30 1986 Nace Raquel Córcoles, coñecida como <i>Moderna de Pueblo</i> , moi recoñecida polas súas redes e o activismo feminista.	31 1900 Nace Selma Hortense Burke en Carolina do Norte. Escultora e educadora afroamericana que acadou gran recoñecemento durante o Renacemento de Harlem.			

Tempo de mulleres, mulleres no tempo

ACTIVIDADES PROPOSTAS

XANEIRO

Pioneiras

0 a 3 anos

1ª sesión: Na asemblea falaremos da mimosa, unha das primeiras flores que sae na primavera e que está estreitamente ligada ao 8M en moitos países. Terán varias fotos e ramas para que poidan tocálas e utilas.

2ª sesión: Na asemblea falaremos de profesións nas que traballan indistintamente homes e mulleres, como son: escritor@s, médic@s, profesor@s, etc.

Coñeceremos e salientaremos a figura de Carmen Burgos Seguí.

3ª sesión: Faremos unhas tarxetas para agasallar a unha muller que sexa especial na vida de cada nena ou neno, dentro da súa contorna máis próxima.

Materiais: Cartolinas DIN A4 de diferentes cores, pintura acrílica de cor amarela, pegamento de barra... Fotocopias do retrato de Carmen Burgos Seguí e algunha das súas frases.

3 a 6 anos

Contarase o conto: *"O marabilloso mundo das profesións"*: Pavla Hanacková; Hana Makrosová; Helena Harastová

A mestra ou o mestre fará unha adaptación máis curta deste conto. 1º. Contar o conto na asemblea da mañá durante unha semana.

2º. Responderemos e tentaremos achegarnos o mellor posible a aquilo que queren ser de maiores as nenas e nenos da aula.

3º. Farán un debuxo, utilizando todo o material que teñan ao seu alcance.

4º. Faremos un disfraz co axuda das familias..

6 a 9 anos

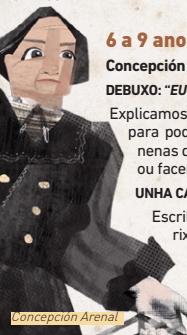
Concepción Arenal.

DEBUXO: "EU TAMÉN PODO FACELO!"

Explicamos que ela se disfrazaba de home para poder estudar. Despois, os nenos e nenas debuxan que lles gustaría estudar ou facer se todo fose posible.

UNHA CARTA A CONCEPCIÓN

Escribimos unha carta imaxinaria dirixida a ela, preguntándolle cousas como: "Como fuches tan valente?", "Gustábache ler?", "Que te facía feliz?"... Tamén poden debuxala lendo a carta.

9 a 12 anos

"A MIÑA VOZ CAMBIA O MUNDO"

Proxección de fotografías de Concepción Arenal, Mary Wollstonecraft, Christine de Pizan e Carmen de Burgos como exemplos de mulleres activistas na loita pola igualdade.

1º Rompendo o xeo: Bus-

Buscar e explicar a todo o grupo: Que é ser activista? <https://youtu.be/PH1cizD8F64?si=IahgkKgdGyow6Mtc>

2º Elixe unha causa: Coidar o planeta. Igualdade entre nenas e nenos. Loitar contra o acoso escolar. Protexer os animais...

<https://youtu.be/AyAigt5iIUg?si=ZWTNeYsVcQUaZ2Qm>

3º Crea un cartel activista: "A terra é a nosa casa". "A miña escola sen acoso". "As nenas podemos ser o que soñamos"...

Farase unha exposición con todos os carteis ao rematalos.

12 a 15 anos

Ver a película: *Concepción Arenal, la visitadora de cárceles*.

https://www.youtube.com/watch?v=QfeSujjiOgQ&ab_channel=ElasM%C3%A1is

- Realizar unha presentación sobre a súa vida.

- En grupo, simular unha clase universitaria do século XIX, tendo en conta que só se permitía estudar aos varóns.

Debate: Como te sentes cando es excluída ou excluído directamente de realizar unha actividade? É xusto que só unha parte da sociedade poida acceder á educación? Cres que aínda existen estudos ou profesións onde hai máis homes ca mulleres? Por que? Coñeces algunha outra muller que rompesse barreiras?

- Facer un cartel cun lema que anime a romper as barreiras como fixo Concepción Arenal.

15 a 18 anos

Unha vez visto: <https://youtu.be/-xETHi0czw?si=HWFch9PbzENETqT>

Preguntar: 1. Que pseudónimo empregou Carmen de Burgos? Cal é a súa orixe? 2. A que dúas tarefas se dedicou cando se trasladou a Madrid? 3. Que personaxes literarios coñeceu Carmen de Burgos nas súas tertulias? 4. A que famosa xeración literaria do século XX pertenceu? 5. Con quen entrou en contacto Carmen de Burgos en Estoril? Por que é importante este encontro? 6. Por que cres que a obra de Carmen de Burgos pasou a formar parte dos libros prohibidos despois da Guerra Civil?

Persoas adultas

Por parellas ou en pequenos grupos mixtos, entregarase un pequeno formulario cos nomes destas mulleres mesturados cos de homes contemporáneos a elas, e pedirase que marquen cunha cruz a quen coñecen e a quen non. Trátase unicamente de evidenciar a invisibilización das mulleres nos currículos educativos. Cada grupo traballará cunha das protagonistas do mes de xaneiro, facendo fincapé no seu pensamento feminista.

FEBREIRO

Medio Ambiente

0 a 3 anos

A NATURZA INVADE A AULA

Poñeremos música relaxante e sons da natureza, creando un ambiente tranquilo e de confianza. Na pantalla dixital da aula, cun proxector, unha televisión ou simplemente con fotografías plastificadas, amosaremos imaxes ou vídeos de animais e contornos naturais para que os máis pequenas e pequenos vaian descubriendo a natureza e desenvolvendo amor e respecto cara a ela.

SOMOS ANIMAIS

Pintamos as caras do alumnado imitando animais e xogamos a facer os sons ou movementos do animal que lle tocou a cada quen. Tamén se poden usar caretas.

3 a 6 anos

RECICLAMOS

Facemos traballos manuais con materiais de refugallo. Non se trata só de reutilizar obxectos, senón de transformalos para darlles outro uso. Por exemplo, as botellas grandes e transparentes de plástico poden cortarse, encherse de terra e usarse como testos. Tamén se poden empregar latas de refrescos ou conservas e decoralas para usar como lapiseiros.

6 a 9 anos

VISUALIZACIÓN DE CURTAMETRAXES

Ver curtametraxes con valores medioambientais. As imaxes, moitas veces, son máis potentes cás palabras, polo que unha boa maneira de ensinar a coidar o medio é mediante vídeos curtos.

Alguns exemplos útiles:

- *Runaway*, que nos fai reflexionar sobre a importancia de reciclar.
- *Una princesa en apuros*, que trata o tema do quecemento global.

9 a 12 anos

PELICULAS SOBRE A NATURZA

É moi importante que o alumnado comprenda a necesidade de coidar o planeta, e unha boa maneira de aprender a mellorar os seus hábitos diarios é a través de contidos audiovisuais. Algúns títulos recomendados:

• Wall-E (Pixar, 2008)

• Flow (Gints Zilbalodis, 2025)

• Minúsculos: el valle de las hormigas perdidas (Futurikon Films, 2013).

12 a 15 anos

CREAR CHOIVA - CICLO DA AUGA

Experimento sinxelo para observar o ciclo da auga:

– Quéntase a auga ata que produza vapor.

– Vértese a auga nun recipiente grande e colócase dentro outro pequeno.

– Tápase o recipiente grande cun plástico transparente ben tenso e déixase ata que se condense o vapor.

– Colócanse cubiños de xeo sobre o plástico e espérase un bo anaco. Que pasa no recipiente pequeno?

O vapor condénsase no plástico e, ao arrefriar cos cubiños, fórmanse gotiñas que precipitan e poden recollerse.

Visionamos o documental "Altri a sede instabile": <https://youtu.be/E8orDw3L3P8>

Vídeo explicativo: <https://www.youtube.com/watch?v=NPK8KzmjKMU>

15 a 18 anos

LIMPEZA DOS NÓSOS ESPAZOS NATURAIS

Organizárase unha excursión a un espazo natural próximo. Equipadas e equipados con luvas, pinchos e bolsas, percorrérán o lugar recollendo os residuos que atopen. Despois farase unha reflexión sobre o impacto deses residuos no medio natural e sobre como evitar estas situacións de contaminación.

Persoas adultas

QUE SABES DA ROUPA QUE LEVAS POSTA?

O obxectivo é concienciar as persoas participantes sobre o consumo responsable, especialmente no que respecta á roupa. Cada persoa comprobará, nas etiquetas da roupa que leva posta, onde foi fabricada. A continuación, marcarase nun mapa do mundo os países de fabricación.

O habitual é que a maior parte da roupa se fabrique en países do sur, ou en vías de desenvolvemento. A partir desta observación, iniciarase un debate con preguntas como:

Por que se fabrica alí a roupa? Cantos quilómetros percorre esa roupa ata chegar aquí? Cal é o seu custo ambiental (por exemplo, canto petróleo se necesita para transportala)?

Este exercicio pode adaptarse para outros bens de consumo

MARZO

Dereitos humanos e violencias contra as mulleres

0 a 3 anos

1. CONTO "AMANI" MIGUEL ANXO PRADO.

Reproduciremos este conto ao alumnado, traballando a igualdade nas profesións, a convivencia positiva, o bo trato, a amizade e a paz entre as compañeiras e compañeiros da aula.

2. GUILLERMINA Y CANDELARIO: CANCIÓN DE LA IGUALDAD.

<https://www.youtube.com/watch?v=Uvabc9H4As>

Traballaremos esta canción coa rapazada sobre a igualdade. Proxectaremos o vídeo na pantalla dixital e poderemos cantar e bailar con el.

3 a 6 anos

1. LECTURA DE POEMAS: neste libro atoparemos poemas biográficos dedicados a mulleres galegas singulares, que fixeron cousas moi importantes pero que foron ocultadas e silenciadas ao longo da historia, tamén outros nos que recorda as mulleres anónimas, as máis próximas a nós *"Feminine singular, en plural"* Concha Blanco.

Seleccionamos un poema e lémoelo en asemblea.

2. A comisión de biblioteca prepara o contacontos e convida as familias para contar os contos dentro dunha actividade programada.

6 a 9 anos

ACTIVIDADE 1. Motivación e coñecementos previos:

• Vídeo sobre Rigobertá Menchú

<https://www.youtube.com/watch?v=dmJasyB5liw>

• Rutina de pensamento: Vexo–Penso–Pregúntome

• Chave de pensamento: Que pasaría se non existisen os dereitos humanos? Reflexionamos sobre a importancia do activismo con mulleres como Rigoberta Menchú, Wangari Maathai, etc.

ACTIVIDAD 2. Aprendizaxe cooperativa:

• Lectura compartida dun texto adaptado sobre a biografía de Rigoberta Menchú.

• Distribuímos fragmentos da súa biografía desordenados, que deberán ordenar en equipo ou reescribir en grupos base coa estrutura 1-2-4.

9 a 12 anos

ACTIVIDADE 1. Motivación: Lectura de biografías de Rigoberta Menchú, Wangari Maathai ou algunhas mini-biografías de nenas activistas do libro de Steven Robin.

<https://www.sivuela.com/catalogo.php?libro=4572>

ACTIVIDADE 2. Xogo de palabras: Entregamos palabras clave (ACTIVISMO – CAMBIO – XUSTIZA – LIBERDADE...). Cada grupo debe escribir unha frase con esas palabras ou expresar a idea que representan.

Rigoberta Menchú

Constrúen frases consensuadas en equipo e desenhán un borrador para crear un cartel publicitario usando Canva, sobre o activismo, para expor nos espazos do centro.

12 a 15 anos

ACTIVIDADE - 1: HELENA MALENO

1. Visualización de documentais sobre a súa vida e traballo.

2. Debate posterior sobre os dereitos humanos e o tráfico de persoas.

3. Reflexión colectiva sobre as historias presentadas.

4. Mesa redonda por grupos, traballando temas como a migración, os dereitos humanos e a loita contra o tráfico de persoas.

ACTIVIDADE-2: CRISTINA FALLARÁS

1. OBRADEIRO DE XORNALISMO: creación de noticias, artigos ou reportaxes sobre dereitos humanos e violencias machistas, inspirándose no seu traballo.

2. CLUB DE LECTURA: Lectura e debate de fragmentos das súas obras.

3. TEATRO FORO: Representación de escenas relacionadas coas violencias contra as mulleres e os dereitos humanos.

4. EXPOSICIÓN FOTOGRÁFICA: Captación de imaxes que representen estes temas e debate sobre o seu significado.

15 a 18 anos

ACABOUSE

Actividade grupal baseada nos testemuños recollidos por Cristina Fallarás na súa conta de Instagram.

1. Análise dos tipos de violencia reflectidos nos testemuños.

2. Localización no termómetro da violencia.

3. Reflexión sobre como poderíamos axudar a esa muller.

<https://www.instagram.com/cristinafallaras>

<https://www.instagram.com/cristinafallaras>

<https://www.instagram.com/cristinafallaras>

<https://www.instagram.com/cristinafallaras>

<https://www.instagram.com/cristinafallaras>

<https://www.instagram.com/cristinafallaras>

<https://www.instagram.com/cristinafallaras>

<https://www.instagram.com/cristinafallaras>

<https://www.instagram.com/cristinafallaras>

<https://www.instagram.com/cristinafallaras>

<https://www.instagram.com/cristinafallaras>

<https://www.instagram.com/cristinafallaras>

<https://www.instagram.com/cristinafallaras>

<https://www.instagram.com/cristinafallaras>

<https://www.instagram.com/cristinafallaras>

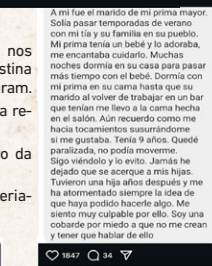
<https://www.instagram.com/cristinafallaras>

<https://www.instagram.com/cristinafallaras>

<https://www.instagram.com/cristinafallaras>

<https://www.instagram.com/cristinafallaras>

<https://www.instagram.com/cristinafallaras>

Na conta de Instagram de Cristina Fallarás pódense atopar milleiros de exemplos reais.

Persoas adultas

ACTIVIDADE 1: Elaboración de pequenas biografías de activistas vellecidas aos dereitos humanos e á loita contra as violencias machistas entre as seguintes ou dunha muller activista da túa contorna: *Rigoberta Menchú / Helena Maleno / Cristina Fallarás / Antonia Matalas Prohens*.

Escolle unha destas mulleres e investiga como defenderon ou divulgaron o seu traballo.

ACTIVIDADE 2:

Plasma a túa investigación nun traballo creativo (en formato vídeo, mural, presentación en diapositivas, PowerPoint, etc.

ABRIL

Dereito á saúde afectiva e sexual

0 a 3 anos

"VÍSTOME, GÚSTOME"

Recortaremos as imaxes do anexo 1. Cada nena ou neno escollerá a imaxe corporal que máis lle guste e pegaremos a súa fotografía enriba da cara da figura.

Recortaremos todos os vestidos e complementos das imaxes. Cada nena ou neno vestirá a súa boneca como prefira, elixindo libremente aquilo que lle queira poñer. Contarán coa axuda da mestra ou mestre. Logo, faremos unha foto do alumnado coa imaxe escollida.

3 a 6 anos

"BONECOS E BONECAS DE TRAPO OU ARTICULADOS"

A mestra ou mestre toca unha parte do seu corpo e o grupo imita tocando esa mesma parte no boneco ou boneca. Logo, será unha nena ou un neno quen indique a parte a tocar.

Sinalamos unha parte do corpo do boneco/a e o grupo debe dicir de cal se trata. Unha nena ou neno toca unha parte e o grupo nomea.

Pouco a pouco, permitiremos que vaian explorando a través de indicacións e accións como acariciar, coidar, vestir, peitear... os seus bonecos e bonecas.

6 a 9 anos

"O MEU CORPO, OS MEUS DEREITOS"

Comezamos cunha charla breve sobre o corpo humano, salientando que todas as partes son importantes e merecen respecto.

Distribuímos debuxos do corpo humano e entregamos tarxetas co nome das partes do corpo. O alumnado debe pegar as tarxetas no lugar correspondente do debuxo. Durante esta actividade, sinalamos as partes íntimas e destacamos o seu carácter privado. Presentamos carteis adaptados cos dereitos sexuais e reprodutivos, que comentaremos brevemente co grupo.

9 a 12 anos

"TEATRO DOS BOS TRATOS"

Formamos equipos que representen escenas cotiás. Exemplos: Alguén quere dar unha aperta, pero a outra persoa non quere. Dúas persoas amigas discuten e unha di algo ferinte. Unha nena quere xogar ao fútbol e dinlle que "iso é de nenos".

Despois de cada escena, analizamos en grupo: Que pasou? Respectáronse os dereitos? Que se podería facer doutro xeito?

Inspiración: Usar o xogo e o corpo como ferramentas para vivir e pensar os vínculos.

12 a 15 anos

MITO OU REALIDADE?

Explicamos que é a saúde afectiva e sexual, subliñando que se trata dun dereito humano fundamental.

Introducimos conceptos clave: respecto, consentimento, diversidade, educación sexual integral.

Dinámica grupal: *"Mitos e realidades"*: Preparamos tarxetas con frases sobre a sexualidade, por exemplo:

"FALAR DE SEXUALIDADE PROMOVE RELACIÓNS SEXUAIS TEMPERAS"

"TODAS AS PERSOAS TEÑEN DEREITO A RECIBIR EDUCACIÓN SEXUAL"

"O CONSENTIMENTO DEBE SER CLARO E LIBRE"

Desenvolvemento: Dividimos a aula en grupos de 4-5 estudantes. Entregamos un conxunto de tarxetas a cada grupo. Deben debater cada frase, decidir se é un mito ou unha realidade, e preparar unha breve explicación para defendelo. Finalmente, desenhán un cartel relacionado coa explicación anterior.

15 a 18 anos

ESCAPE ROOM DIXITAL SOBRE SAÚDE SEXUAL

Proposta baseada nun escenario ficticio no que o alumnado viaxa ao ano 2050, onde os dereitos sexuais e afectivos foron eliminados. Só poderán regresar ao presente se superan un Escape Room dixital con desafíos relacionados coa saúde sexual, o consentimento, a diversidade e os dereitos reprodutivos. A través dun percorrido interactivo deseñado con Genially, e traballando en grupos, deberán resolver enigmas ou crebacabezas usando tableiros colaborativos como Jamboard, fomentando o traballo en equipo e a toma de decisións.

Cada reto estará deseñado para desmontar estigmas, promover o consentimento e visibilizar a importancia do acceso libre e seguro á información sobre sexualidade. Rematamos cunha posta en común e unha reflexión compartida.

Persoas adultas

VISIONAMENTO DO DOCUMENTAL

"LA MANZANA DE EVA"

É un documental sobre a mutilación xénital feminina (MGF).

Gravado en Kenia, Gambia, España e Chile, recolle as vivencias de mulleres como Asha Ismail, quen foi mutilada co tipo 3 (a amputación do clítoris, os beizos menores e os maiores, cosidos ata o matrimonio).

Asha, despois de ser nai, tivo un único obxectivo: impedir que a súa descendencia sufrise esta práctica.

La manzana de Eva achega este problema que afecta a 28 países africanos, pero tamén asiáticos, desde unha mirada sensible e esperanzadora de cambio.

Coloquio posterior:

Cal é a mensaxe principal da película? Que impacto tivo na túa percepción do tema? Pensas que a MGF só afecta a comunidades de países empobrecidos? Que intereses e motivacións están detrás desta práctica ancestral que vulnera os dereitos de tantas mulleres? Que estratexias se che ocorren para erradicar a MGF?

ACTIVIDADES PROPOSTAS

MAIO

Dereitos reprodutivos

0 a 3 anos

1. CESTA DOS TESOUROS: "CORES E EMOCIONS".

A través de obxectos de distintas cores, asociárase cada un a unha emoción ou sensación, co obxectivo de favorecer a identificación emocional e reforzar a autoestima.

2. BAILE IMPROVISADO: "LIBRES COMO O VENTO".

Con música suave de fondo, ofreceráse ao alumnado panos de cores para que se movan con liberdade dentro dun entorno seguro. Esta actividade promove a autoexpresión, a liberdade de movemento e a confianza corporal.

3 a 6 anos

1. CONTACONTOS PARTICIPATIVO: "A MIÑA VOZ, A MIÑA DECISIÓN".

Inspirada no lema do movemento impulsado por Kika Fumero, convidarase ao alumnado a crear un conto colectivo utilizando pictogramas e debuxos, protagonizado por unha nena que aprende a tomar decisións. Con isto trabállase a expresión de sentimentos, a autonomía e a capacidade de decidir.

2. OBRADOIRO DE DISFRACES: "PODO SER O QUE QUEIRA".

Proporcionarase roupa variada, accesorios e espellos para que o alumnado se disface libremente. Na posterior asemblea reforzaranse mensaxes positivas sobre a liberdade de elección e a superación dos estereotipos de xénero.

6 a 9 anos

Comezamos coa lectura dun conto ilustrado ou a visualización dun vídeo curto adaptado (por exemplo, dunha organización como UNICEF) que fale sobre os dereitos das nenas e nenos, destacando de forma xeral o dereito a decidir sobre o seu corpo e a recibir coidados de saúde.

2. Conversa guiada, facemos unha charla adaptada con preguntas como: • Que é un dereito? • Credes que todas as persoas teñen dereito a ser coidadas? • As nenas poden decidir sobre o seu corpo igual cós nenos? • Por que é importante que todas as persoas sexamos tratadas con respecto?

Falarase de respecto, saúde, liberdade e coidado. Cada grupo realiza e presenta un mural.

9 a 12 anos

1. Reflexión: que mulleres teñen máis risco de sufrir violencia sexual? • Mulleres migrantes e refuxiadas • Mulleres homosexuais • Mulleres que viven en situación de pobreza • Mulleres con cargos públicos.

2. Colócase un rolo de papel continuo e, por parellas, debuxan as siluetas dos corpos:

- En **vermello** marcan as partes que só elas/es poden tocar.
- En **amarelo** aquelas que só poden tocar persoas de confianza.
- En **azul** as partes do corpo que non lles importa que toquen persoas coñecidas ou descoñecidas.

12 a 15 anos

FALAMOS CLARO: "SEN REVIRAVOLTAS"

Cada persoa debuxa nun folio os órganos sexuais masculinos e femininos, tanto externos como internos.

Posta en común: • Que dificultades tivemos ao debuxar o pene e a vulva? Por que? • Coñecen mellor os rapaces os seus xenitais ou as rapazas os seus? Por que? • Que nomes lles damos? • Que diferenzas existen entre os xenitais femininos e os masculinos? • Que relación ten a cultura con isto? • Por que banalizamos ou nos avergoñamos ao referirnos a eles? • Hai diferenzas na forma de falar deles segundo o xénero?

15 a 18 anos

1. Kourecha é comadroeira en Djibouti Amizades pídenlle que muture á súa filla. Ela négase: "sempre trato de explicarlles por que eu mesma estou afundida pola angustia da miña propia mutilación".

Por grupos de 3: preparación e exposición dun traballo de investigación sobre a mutilación infantil.

2. Investigación individual sobre as mulleres propostas no mes de maio.

Investigación individual sobre cada unha das mulleres sinaladas no calendario

Persoas adultas

Segundo a ONU: "Os dereitos sexuais e reprodutivos están relacionados coa liberdade das persoas para decidir sobre a súa sexualidade e o exercicio libre da mesma".

1. En grupos de 3 ou 5 persoas, buscade no BOE a Lei Orgánica 1/2003, do 28 de febreiro, onde se recollen os dereitos sexuais e reprodutivos. Ler os artigos 1 e 2 e xerar un debate na aula.

2. Exploración web: <https://www.harimaguada.org/> Responder ás seguintes preguntas:

- a) Enumera os materiais didácticos elaborados polo Colectivo Harimaguada.
- b) Consideras necesaria a educación afectivo-sexual nos centros educativos?
- c) Cres que a educación afectivo-sexual pode previr a violencia de xénero?

XUÑO

A educación

0 a 3 anos

COIDAD DAS PLANTAS (Montessori)

Pídese ao alumnado que traia á aula unha planta nun testo. Estableceranse tres grupos de plantas:

Un grupo regarase cando a planta o precise, outro grupo regarase diariamente, e un terceiro non será regado en ningún momento.

Observarase e dialogarase sobre o estado de cada grupo de plantas, resaltando a importancia do coidado como valor básico na educación.

3 a 6 anos

SOMOS DOUTORAS E DOUTORES

A docente proporá unha escena hospitalaria ao alumnado: unha sala de espera médica. Cada nena ou neno asumirá un rol, podendo guiar a escena libremente, sempre respectando as normas do xogo: están nun espazo médico.

A docente asignará os diferentes roles: persoas doentes ou accedidas, nais/pais, doutoras/es, enfermeiras/os, persoal de limpeza ou administración, etc.

Materiais: estetoscopios e termómetros de xoguete, batas, máscaras e calquera outro elemento útil para a dramatización.

6 a 9 anos

TAREFAS DE COIDADOS

Por grupos, elaboramos un listado de todas as tarefas da casa: limpar, coñectar, facer a compra, repoiñar cousas, coidar cando alguén está doente... Inclúense tamén tarefas afectivas e de coidado como ler contos, escoitarnos ao volver da escola, levarnos ao parque ou a actividades de lecer.

Facemos dúas columnas:

- Horas estimadas para cada tarefa.
- Persoa da familia que as realiza.

Toda a clase reflexionará sobre a importancia destas tarefas e a necesidade de que sexan realizadas por todas as persoas da unidade familiar, sen distinción de xénero.

9 a 12 anos

MALALA

1) Lectura do conto "Malala Yousafzai. La chica que alzó la voz a favor de los derechos de los niños."

Autora: Carla Pascual Roig - Ilustracións: Wujji House - Colección: Mis pequeños héroes - ISBN: 978-84-17822-66-8

Justa Freire

2) Buscar información básica sobre Paquistán para comprender mellor o contexto vital de Malala.

3) Cuestionario (con tres opcións por pregunta)

- Onde naceu Malala?
- En Paquistán, cría moute xente que as mulleres debían ter os mesmos dereitos cos homes?
- Que fixo Malala cando lle quixeron prohibir ir á escola?
- Que fixo para a BBC cando tiña 11 anos?
- Por que escribía con pseudónimo?
- A que idade recibiu Malala o Premio Nobel da Paz?
- Escribe por que cres que é importante ir á escola.

12 a 15 anos

Para o alumnado que está a escoller un camiño formativo e profesional, é fundamental desmontar as barreiras que conducen a eleccións baseadas en estereotipos de xénero.

- Organizaranse charlas con nais e pais que traballen en distintos sectores.
- Por parellas, o alumnado buscará persoas con profesións diversas, convidarásas á aula e preparará unha entrevista.

15 a 18 anos

Divídese o grupo en equipos de máximo 4 persoas. Con axuda dos móbiles ou do ordenador da aula, seleccionarán unha ou un youtubeira co/a que se sintan identificadas/os. Compartirán un vídeo e explicarán as razóns da súa elección.

Logo das presentacións, abrirase un debate colectivo sobre:

- As representacións de xénero mostradas.
- A potencialidade de YouTube para promover a igualdade.
- Canles que fomentan o sexismo ou a discriminación.
- Experiencias propias co contido dixital e os seus impactos...

Persoas adultas

Proxección do vídeo da youtuber Irantzu Varela no que analiza o verdadeiro contido das letras de cancións populares. "Música Machista" (Programa El Tornillo 5x27): <https://www.youtube.com/watch?v=qEjQPlGcf08>

Preguntarase que foi o que máis sorprende ou chamou a atención.

A actividade finalizará cun debate no que cada persoa poderá expresar a súa opinión sobre:

- O poder da música como ferramenta educativa.
- A responsabilidade social da industria cultural.
- O papel das consumidoras e consumidores na prevención da violencia de xénero.

XULLO

Pacifistas e antimilitaristas

0 a 3 anos

Actividade 1: O XOGO DAS EMOCIONS PACIFICAS

- Empregaranse tarxetas con imaxes de persoas que expresen emocións como lección, tranquilidade ou agarimo. As crianzas imitarán as expresións e fomentaranse a comunicación verbal ou xestual.

Actividade 2: MÚSICA PARA A CALMA

- Escolleranse cancións suaves con mensaxes de harmonía, amor e cooperación. Pódese complementar con movementos suaves das mans e do corpo para reforzar a sensación de calma.

3 a 6 anos

Actividade 1: DEBUXANDO UN MUNDO EN PAZ

- Amosaranse obras pictóricas relacionadas coa paz como "A pomba da paz" e "Guernica" de Picasso, "Paz e guerra" ou murais de Keith Haring. Despois, as crianzas debuxarán como imaxinan un mundo sen guerra. Os debuxos expóñanse nun mural colectivo.

Actividade 2: TEATRO DE MONICREQUES "AS HEROÍNAS DA PAZ"

- Usaranse monicreques sinxelos para representar historias de mulleres pacifistas como Nadia Murad Basee Taha ou Sultana Sidi Ibrahim Khaya con linguaxe adaptada á súa idade.

6 a 9 anos

Actividade 1: LECTURA E REFLEXIÓN SOBRE MALALA YOUSAFZAI

- Lectura de O lapis máxico de Malala e debate sobre que cambiarían no seu entorno se tivesen un "lapis máxico". Fomentarase a expresión escrita e gráfica.

Actividade 2: MURAL "OS PORQUÉS DA PAZ"

- Nun mural colaborativo co lema "Queremos un mundo sen guerras", as crianzas escribirán razóns como "porque a guerra destrúe familias".

9 a 12 anos

Actividade 1: PROXECTO DE INVESTIGACIÓN "MULLERES POLA PAZ"

- Cada estudante investigará sobre unha muller activista, incluíndo as destacadas por meses, con especial atención ás de xullo, e presentará a súa vida, logros e impacto nun cartel ou presentación oral.

Nadia Murad

Propónse como exemplo a Carmen Magallón, que desde o ámbito científico investigou sobre as mulleres na ciencia e como construír unha cultura de paz no mundo.

Actividade 2: CARTAS Á PAZ

- Escribirán cartas dirixidas a nenas e nenos en zonas de conflito, imaxinando as súas dificultades e enviándolles mensaxes de esperanza. A finalidade é desenvolver a empatía e a expresión escrita.

12 a 15 anos

ACTIVIDADE 1:

- Investigación sobre a historia de Anita Sirgo, símbolo da loita obreira e antifascista durante a folga mineira de 1962 en Asturias. Buscar outros exemplos históricos e actuais de activismo pola xustiza social. Organizar un debate na aula sobre os movementos feministas, antimilitaristas ou outros que defendan os dereitos humanos. Relación entre feminismo e antimilitarismo.

ACTIVIDADE 2:

En pequenos grupos reflexionar sobre os problemas de convivencia da aula ou do centro e, escollendo os tres máis importantes, propoñer solucións realistas cun calendario de execución e seguimento dos resultados. Practicar a mediación e a resolución pacífica dos conflitos.

15 a 18 anos

ACTIVIDADE 1:

- Investigar sobre o funcionamento das Nacións Unidas e representar de xeito imitativo distintos países que debaterán solucións pacíficas para un conflito real. Comprender o papel da diplomacia na resolución de conflitos.

ACTIVIDADE 2:

- Coñecer mulleres activistas con discapacidade como Cristina Paredero, que loitou contra a esterilización forzada, prohibida en 2020; Judith Heumann, mestra en cadeira de rodas; Stella Young, cómica sobre temas de discapacidade; ou Paola Torres, modelo e blogueira con síndrome de Down. Pódese incorporar ao calendario outras efemérides ou referentes de mulleres activistas con discapacidade.

Persoas adultas

CLUBE DE LECTURA FEMINISTA E PACIFISTA

- Lectura e discusión de textos de Virginia Woolf (Tres Guineas) ou Vandana Shiva, activista do ecofeminismo. A través da lectura e do comentario grupal, compartir impresións e fomentar o asociacionismo crítico.

Carmen Magallón

AGOSTO

Movemento feminista

0 a 3 anos

Organizarase unha reunión coas familias do alumnado de 2 anos para propoñer un obradoiro de "contos feministas".

As familias acudirán á escola para contar un conto que reflicta valores feministas e reforce a educación en igualdade, facilitando o traballo posterior destes valores tanto na escola como na casa.

Ligazóns recomendadas:

<https://lasebrassalen.com/libros-feministas-como-educar-en-el-feminismo/>
<https://www.rayuelainfancia.com/35-coeducacion/#/edad-24meses>

3 a 6 anos

Proxectarase o vídeo do conto Rosa Caramelo, de Adela Turin: <https://www.youtube.com/watch?v=N03pwZMcV10>

2. O alumnado comentará o vídeo e responderá preguntas sobre a historia da elefanta Margarita:

- Por que non quería ter a pel suave?
- Gustáballe estar encerrada cun valado?
- quen se divertía máis: ela ou os seus irmáns e curmáns?

Despois farán un debuxo sobre o conto.

6 a 9 anos

1. En gran grupo preguntárase se as nenas e os nenos poden facer as mesmas cousas: traballar en grupo, xogar no recreo, pintar, saltar, ler...

2. Explicarase que isto non sempre foi así, que as mulleres non puideron facer o que desexaban e por iso naceu o Movemento Feminista. A día de hoxe, en moitos países as nenas aínda non poden ir á escola.

3. En grupos de catro repartiráselles unha cartolina e cores. Terán que ilustrar algo que consideren importante, comezando por: "Todas as persoas temos dereito a..."

9 a 12 anos

Materiais: conto *El misterio del chocolate en la nevera* (Instituto da Muller da Rexión de Murcia), globos, saco, micrófono e gravadora.

1. Escolta do conto en gran grupo e preguntas sobre quen coloca as cousas na nevera.
2. Resposta con post-it á pregunta clave: quen pensa na comida ou fai a compra?
3. Comparámonos os resultados con globos: morado para respostas femininas (nai, avoa...), verde para masculinas.
4. Reflexión grupal sobre o valor dos coidados.
5. Coñecemento de Irene Bebob, locutora de radio. En parellas, entrevistanse mutuamente con preguntas debatidas en clase.
6. O podcast compartírase no centro o Día do 8M.

Irene Bebob

12 a 15 anos

"QUEN É IRENE BEBOP?"

O profesorado presenta a Irene Bebob como activista, docente e difusora cultural feminista na Rexión de Murcia.

Repartírase un texto breve adaptado coa súa biografía e fragmentos do seu traballo en *Ruda FM*, *Vulva Estelar* ou da tradución de *Entendendo o patriarcado*.

O alumnado responde a preguntas como:

- Que significa para ti ser feminista hoxe?
- Que mensaxe transmite Irene cos seus proxectos?
- Coñeces outras mulleres que traballen pola igualdade?
- Que significa para ti "facelo ti mesma"?
- Coñeces mulleres do teu entorno que defendan a igualdade ou axuden aos demais? Que lles preguntarías?
- Se tiveras un podcast ou fanzine, de que falarías?

15 a 18 anos

"O MURAL DAS VOCES FEMINISTAS"

Dividir a clase en catro grupos e asignarlles unha activista: Irene Bebob, Gloria Steinem, Angela Davis ou Simone de Beauvoir.

1. Cada grupo crea un "mini-mural/collage" nunha cartolina grande, representando quen foi a súa activista e que achegas fixo ao feminismo.

2. Presentación do mural explicando os elementos escollidos e a súa relevancia na loita feminista.

Persoas adultas

1. O alumnado dividírase en catro grupos e a cada un asignaráselle unha muller relacionada coa temática do mes. Elaborarán un resumo sobre o seu traballo e implicación na mellora dos dereitos das mulleres.

2. Datos para incluír no podcast:

- IRENE BEPOP (docente na Rexión de Murcia; que significa Entendendo o patriarcado; os seus proxectos: Ruda FM e Vulva Estelar; lectura de fragmentos dos seus artigos).

- GLORIA STEINEM GLORIA STEINEM (icona do xornalismo nos EUA, referente do feminismo, papel na CIA).

- ANGELA YVONNE DAVIS ANGELA YVONNE DAVIS (filósofa, feminista, marxista e antirracista; achegas ao feminismo negro e interseccional; expulsión da Universidade de California).

SIMONE DE BEAUVOIR, (ideas dentro do existencialismo; lectura dunha obra esencial na historia do feminismo)

Angela Yvonne Davis

ACTIVIDADES PROPOSTAS

SETEMBRO

Sufragistas e dereitos civís

0 a 3 anos

TEATRO DE MONICREQUES CON SEPTIMA CLARK.
Empregando un teatro de monicreques representarase, con distintas marionetas, o conto *Soy del color miel*.
<https://www.youtube.com/watch?v=hZzDr5j6Q>

3 a 6 anos

SEPTIMA CLARK CÓNTANOS UN CONTO

O profesorado enviará unha carta á aula facéndose pasar por Septima Clark, explicando que vai visitalos por sorpresa para falarlles de algo moi importante.

A mestra ou mestre caracterizarase como Septima e dramatizará unha pequena intervención explicando a súa vida, o seu compromiso e a súa loita pola igualdade real.

Septima Clark

Ao rematar, lerá o conto *Color Carne*, sobre o respecto ás diferenzas raciais.

O alumnado realizará debuxos inspirados no conto, que se empregarán para elaborar un mural colectivo que reflicta os dereitos de todas as persoas, independentemente da súa cor de pel.

6 a 9 anos

A HISTORIA DE CLARA CAMPOAMOR E O SUFRAXIO FEMININO.

En asemblea visualizarase un vídeo sobre a vida e o traballo de Clara Campoamor.

https://www.youtube.com/watch?v=JMeWamEu_0
A continuación, preguntaranse cuestións como:

- Sabedes o que conseguiu Clara Campoamor?
- Parecevos xusto que poidan votar homes e mulleres?
- Se agora escollésemos a persoa encargada da clase, que vos parecería que non todas e todos puidésemos votar?
- Como pensades que se sentían as mulleres ás que non lles permitían votar?

Como actividade final, elaborarán un dominó con imaxes e nomes de mulleres influentes recoñecidas pola súa loita polos dereitos civís.

9 a 12 anos

QUEN FOI CLARA CAMPOAMOR?

En grupos de 3 ou 4 persoas, buscar información sobre pioneiras na loita polos dereitos das mulleres, concretamente sobre:

- Clara Campoamor - Charlotte Despard - Mary Richardson - Susan B Anthony - Emily Pankhurst - Elizabeth Cady Stanton

osteriormente, cada grupo presentará ao resto da clase a información recompilada.

12 a 15 anos

Visionamento da película: *"Clara Campoamor. La mujer olvidada."*

<https://www.rtve.es/television/clara-campoamor-la-mujer-olvidada/>

Despois do visionamento, pediráselles que investiguen os feitos históricos que aparecen no filme e a relevancia da figura de Clara Campoamor na loita feminista no Estado español.

- Reflexión e resposta ás seguintes preguntas:

- *Pensas que se produciron suficientes avances nos dereitos das mulleres ou aínda queda camiño por percorrer?*

- *Sabes se hoxe en día existen países onde as mulleres non poden votar ou teñen dificultades para exercer ese dereito? A que cres que se debe?*

En grupos, crearán unha infografía, podcast, cómic, vídeo ou curta feminista que recolla a historia do movemento sufragista e das mulleres relevantes do mesmo.

<https://carlosgeohistoria.weebly.com/uploads/2/0/9/5/20958618/actividades-clara-campoamor.pdf>

15 a 18 anos

A LIBERDADE APRENDESE EXERCENDO

En grupos, analizaranse fragmentos do discurso de Clara Campoamor nas Cortes (1931)

TEXTO: https://pages.uv.es/formargenero/cas/otros_recursos/clara-campoamor.pdf

VÍDEO: <https://www.youtube.com/watch?v=5uwdtpRL2Pg>

Representarase mediante role playing o momento no que Clara intervéñen nas Cortes. Despois da representación, e tras analizar o discurso, abrirase un debate sobre as súas ideas e a súa firme defensa do voto feminino.

Pregunta guía: É certo que a liberdade apréndese exercendo? Exemplificar situacións e momentos nos que as mulleres responden a esta cuestión na súa vida cotiá.

Persoas adultas

"NON QUEREMOS QUEBRANTAR AS LEIS, QUEREMOS RE-DACTALAS E REFERENDALAS"

Investigar a traxectoria de Emmeline Pankhurst, unha figura complexa e clave no movemento sufragista británico. Explorar feitos como o *VENRES NEGRO*.

https://historia.nationalgeographic.com.es/a/sufragistas-martires-que-murieron-por-voto-femenino_23254

Despois da lectura, abrirase un espazo de reflexión e debate sobre os episodios de violencia sufridos polas sufragistas, e analizarase a lexitimidade ou non de respostas máis contundentes fronte á opresión.

Emmeline Pankhurst

OUTUBRO

Políticas e dereitos laborais

0 a 3 anos

CONTACONTOS E EXPRESIÓN PLÁSTICA - "ROSA CAMELO"

Comezamos creando un recuncho de lectura con imaxes de mulleres líderes e materiais plásticos como pinces, ceras e cartolinas.

Lectura dramatizada do conto *Rosa Camelo* de Adela Turin, utilizando monicreques ou debuxos para facelo máis ameno, con preguntas guiadas como: *"Por que todas eran de cor rosa?"* e *"Como se sentiu Margarita cando puido xogar libremente?"*

Despois, realizamos unha actividade plástica na que nenos e nenas pintan elefantas de cores libres, simbolizando que non hai cores nin roles predeterminados. Nomeamos as creacións con adxectivos como valente, decidida, líder.

3 a 6 anos

Contamos de forma sinxela a vida de Manuela Carmena: *"Foi unha xuíza que traballaba para que a xustiza fose máis xusta e para que todas e todos vivésemos mellor."* Podemos usar esta entrevista: <https://www.rtve.es/infantil/noticias/estacion-azul-ninos-cuentos-manuela-carmena/2054477.shtml>

Dispónhese elementos de xogo simbólico como panos, chaquetas e sombreiros que sirvan como disfraces, para que as nenas e nenos poidan vestirse como persoas con cargos políticos, xunto con etiquetas cos nomes dos cargos. Deixamos que escollan un rol e representen situacións como: *"tomar decisións no concello"*, *"tacer leis boas"*, *"defender os dereitos das persoas traballadoras"*. Finalmente, convidamos a un diálogo guiado coas seguintes preguntas: *"Como te sentiches sendo alcaldesa?"*, *"¿Que cambiarías se gobernases?"*

<https://www.rtve.es/infantil/noticias/estacion-azul-ninos-cuentos-manuela-carmena/2054477.shtml>

6 a 9 anos

Comezamos explicándolle aos grupos que investiguen sobre mulleres activistas, políticas ou sindicalistas (Dolores Ibárruri, Eva Perón o Clara Campoamor) empregando recursos como: Calendarios de Mulleres da Organización de Mulleres da CI, *"Las chicas son guerreras: 26 rebeldes que cambiaron el mundo"* Irene Cívico, Sergio Parra. Ed. Montena.

Cada grupo deseña unha casíña do xogo da oca que inclúa un retrato, o nome e un feito relevante da muller. Montamos un taboleiro común e xogamos ao *Xogo da Oca Feminista*, onde ao caer nunha casíña, o grupo le en voz alta os feitos relacionados con cada muller. Pechamos cunha posta en común con reflexións como: *"Que aprendiches sobre estas mulleres?"*, *"Que fixeron para mellorar o mundo?"*

9 a 12 anos

"HEROÍNAS DA POLÍTICA E DO SINDICALISMO"

Proxectamos imaxes e datos básicos sobre Dolores Ibárruri, Eva

Perón e Clara Campoamor, empregando unha linguaxe adaptada á idade.

Cada grupo escolle unha muller loitadora das efemérides deste calendario e elabora unha pequena banda deseñada que represente un momento clave da súa vida.

Os cómics expóñense no centro educativo e poden formar parte dun calendario feminista ilustrado elaborado pola aula.

12 a 15 anos

CURTAMETRAXE DOCUMENTAL - "MULLERES QUE FIXERON POLÍTICA"

Iniciamos cunha conversa introdutoria sobre a presenza das mulleres na historia da política (A quen coñecemos?, Que referentes aparecen nos libros?, Por que moitas veces non se fala das mulleres?)

Visualizamos o documental *"Las Constituyentes"*: https://youtu.be/XRWgIPMiq_o?si=f-MCm9Hpl_1sh70z

Por grupos, escollen unha muller referente, recopilan información e redactan un guión para un curto documental.

Gravan a peza con diferentes medios e rematamos coa súa proxección e coloquio, onde se reflexiona sobre o aprendido, comparando contextos e avances ou retrocesos nos dereitos.

15 a 18 anos

"A VOZ DAS INVISIBILIZADAS"

Visionado do documental *Objetivo Igualdad - Programa 6: Mujer y política*. Amosamos exemplos de podcasts feministas ou fragmentos de discursos de mulleres como La Pasionaria, Carmena, Emma Goldman, Rigoberta Menchú o Eva Perón

O alumnado escolle unha muller histórica relevante e prepara unha entrevista ficticia con ela: unha alumna interpreta á muller, outras persoas fanlle preguntas. Gravamos a entrevista con móbiles ou outros dispositivos e editamos os audios con ferramentas como Audacity ou plataformas similares. Ao remate, os podcasts compártese na aula para a súa escoita e análise crítica.

Persoas adultas

"MULLERES EN RESISTENCIA: FEMINISMO, POLÍTICA E SINDICALISMO FRONTE AO AVANCE DA ULTRADEREITA"

Presentación dunha selección de titulares recentes, vinculados a retrocesos e discursos de odio impulsados pola ultradereita:

A persoa facilitadora presenta os titulares e fórmanse grupos que analizan brevemente as sensacións e ideas que lles provoca cada nova. Desenvólvese un debate colectivo. Os grupos traballan no deseño dunha pequena campaña de visibilización que confronte o discurso da ultradereita e poña en valor o papel das mulleres como axentes de cambio social.

Eva Perón

NOVEMBRO

Xornalistas

0 a 3 anos

1. "XOGAMOS A CONTAR O QUE VEMOS"

En asemblea, móstrase unha imaxe (por exemplo, dunha reporteira con microfono). Invítase ao alumnado a contar o que ve. A persoa educadora introduce de maneira sinxela a figura dunha "señora que conta historias na tele e axuda á xente".

Materiais: Fotografías de xornalistas (adaptadas visualmente).

2. "XORNALISTAS EN MINIAURA"

Xogo libre con micrófonos de xoguete, cámaras, cadernos. Anímase a entrevistar bonecas/os ou compañeiras/os.

Mensaxe clave: "Ti tamén podes contar cousas importantes."

3 a 6 anos

1. "QUEN NOS CONTA O MUNDO?"

Lectura dun conto adaptado sobre Rosa María Calaf ou Khadija Amin. Despois, faise unha conversa guiada sobre o que fan as xornalistas.

Materiais: Conto ou vídeo curto adaptado.

2. "A NOSA RADIO DA ESCOLA"

Organízase unha "emisora de radio" na aula. Cada nena/o conta algo do día. Tócanlles roles: locutora, técnica, entrevistadora.

Reflexión: "Por que é importante que todas e todos poidamos falar?"

6 a 9 anos

1. "REPORTERAS VALENTES"

Ficha ilustrada sobre Fátima Hassaouna ou Khadija Amin. Coméntanse os riscos que asumiron para defender a liberdade. Elabórase un mural de "reporteiras valentes".

Produto final: Mural colectivo.

2. "ENTREVISTAS POLA IGUALDADE"

Prepáranse preguntas e entrevístase a unha muller referente da contorna (nai, mestra, veciña). Grávase ou escríbese a entrevista.

Vínculo con valores: Respeto, escoita, voz das mulleres.

9 a 12 anos

1. "TELEXORNAL FEMINISTA"

Preséntanse titulares diversos. O alumnado detecta se hai negros de xénero. Despois redactan un "noticiero alternativo" con voz inclusiva.

Fátima Hassaouna

Inspiración: Rosa María Calaf e o seu compromiso coa verdade.

2. "CARTAS DESDE O EXILIO: KHADIJA AMIN"

Escritura empática dunha carta imaxinaria dirixida a Khadija Amin, como se fosen as súas amigas/os doutro país.

Valores: Empatía, liberdade de expresión.

12 a 15 anos

1. "ROSTROS DA VERDADE"

Investigación en grupo sobre xornalistas activistas. Créase unha galería de biografías (tipo Instagram educativo ou mural). Reflexión: Que obstáculos afrontaron? Que as converte en referentes?

2. "DESMONTANDO TITULARES"

Obxectivo: Identificar linguaxe sexista nos medios.

Actividade: Análise crítica de noticias reais con nesgo machista. Reescritura con linguaxe igualitaria e xusta.

Peché: Debate sobre como inflúe a prensa no que pensamos.

15 a 18 anos

1. "XORNALISMO E ACTIVISMO: NEUTRALIDADE OU COMPROMISO?"

Obxectivo: Analizar o papel do xornalismo comprometido.

Actividade: Visionado de entrevistas/documentais de Rosa M. Calaf, Fátima Hassaouna e Khadija Amin. Debate sobre se é posible ser obxectiva defendendo dereitos.

Peché: Ensaio breve ou podcast individual.

2. "CREADORXS DE MEDIOS ALTERNATIVOS"

Obxectivo: Fomentar a participación social e o activismo mediático.

Actividade: Crear un microproxecto dun medio de comunicación feminista (blog, podcast, canle). Debe incluír unha sección de mulleres activistas.

Inspiración: Tomar como referencia as mulleres do calendario.

Persoas adultas

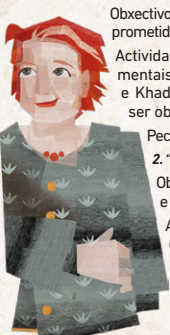
DESMONTANDO O DISCURSO MEDIÁTICO

Analízanse titulares e portadas reais de medios informativos: selección de noticias que reforzan estereotipos de xénero, invisibilizan a voz feminina ou tratan de forma sensacionalista a xornalistas mulleres.

Debate por grupos: Que se invisibiliza? Como se podería narrar doutra maneira?

Reescrita colectiva: Cada grupo reescribe titulares ou fragmentos aplicando unha perspectiva coeducativa e non sexista.

Reflexión final: Que papel podemos xogar como cidadanía activa?

Khadija Amin

DECEMBRO

Youtubeiras e influencers

0 a 3 anos

FORO CONTO

1. Pregúntase ao alumnado como ven á súa familia: cantas persoas son?quen a forma? Comparten aspecto? Fálase das orixes familiares do grupo e das diferentes formas de familia.

2. Invéntase un conto e, a partir del, establécese un diálogo sobre como todas as persoas formamos parte da mesma familia, e sobre as relacións de parentesco.

3 a 6 anos

Sentámonos en círculo e a persoa que guía a clase realiza as seguintes preguntas, ás que o alumnado responde por quenda:

- Que é unha persoa youtuber? A que se dedica?
- Que é unha persoa influencer? A que se dedica?
- Se decidides ser influencer ou youtuber, de que falarías? Que temas che interesan?

A docente reflexiona sobre as redes sociais e o dereito a elixir con criterio a quen seguir.

6 a 9 anos

Despois de ver un vídeo de YouTube de Clara Alcolado, propóñense dúas opcións:

- a) Visionado dun vídeo de *"Mancha Ciencia"*. Varios grupos realizan un vídeo breve para TikTok destacando trazos de desigualdade de xénero na protagonista e o seu contorno.
- b) Outros grupos investigan sobre a traxectoria das mulleres protagonistas e analizan os roles segundo a época histórica.

c) Tamén poden facer entrevistas ao resto do grupo e compartilas na páxina de Facebook da escola.

9 a 12 anos

OS NÓSOS DEREITOS, A NOSA VOZ.

Malala Yousafzai

- Lectura guiada sobre Malala.
- Asemblea escolar: "Que cambiarías na escola?"

• Creación de carteis de campaña polo dereito á educación.

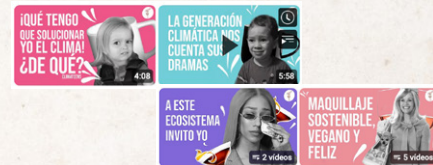
Sindy Takanashi

12 a 15 anos

CAMBIEMOS O MUNDO NA REDE ADRIANA BOHO + CLIMABAR

• Análise de publicacións de influencers activistas. Como exemplo: <https://www.youtube.com/c/CLIMABAR>

• Creación dunha campaña nas redes do centro sobre unha causa elixida (como o cambio climático ou un ODS traballado na aula).

• Eco-reto: compromisos sostibles por aula. Creación dun decálogo colectivo.

15 a 18 anos

"ACTIVA A TÚA VOZ"

1. Presentación de Malala Yousafzai. O alumnado busca información sobre ela e elabora un Canva cos aspectos máis destacados.

2. Redacción dunha carta a Malala, como se fose unha amiga. Pode ser anónima. Lense algunhas de maneira voluntaria e reflexiónase: "Que papel representamos na igualdade ou no mantemento das discriminacións?"

Peché: Rolda de conclusións e idea clave.

Persoas adultas

"CLUB DE MALASMADRES"; LAURA BAENA

<https://clubdelasmadres.com/>

• Visionado dun testemuño de "Club de Malasmadres", Laura Baena.

- Análise e debate: Como se presentan os roles de xénero no mundo laboral? Que reivindicación desde a perspectiva laboral, emocional e feminista?
- Reflexión e debate: conciliación, roles, o lema "Eu non renuncio"

Laura Baena

